

**MOLITVENA OSMINA
ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2026.**

**Jedno tijelo i jedan duh – kao što ste
i pozvani na jednu nadu svog poziva**

Efežanima 4,1-13

Zajednički pripremili i objavili
DIKASTERIJ ZA PROMICANJE JEDINSTVA KRŠĆANA
POVJERENSTVO »VJERA I USTROJSTVO«
EKUMENSKOG VIJEĆA CRKAVA

**JEDNO TIJELO I JEDAN DUH
– KAO ŠTO STE I POZVANI NA JEDNU NADU SVOG POZIVA!**

(Ef 4,1-13)

MOLITVENA OSMINA
ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2026.

Hrvatsko izdanje preveo i prilagodio:

Jure Zečević, OCD

SADRŽAJ

Središnji biblijski tekst <i>Molitvene osmine za jedinstvo kršćana</i> 2026.	3
Nastanak materijala za <i>Molitvenu osminu</i> za jedinstvo kršćana	4
Organizatorima svjetske <i>Molitvene osmine za jedinstvo kršćana</i>	5
– <i>Molitva i nastojanje oko jedinstva tijekom cijele godine</i>	5
– <i>Prilagodba materijala za mjesne razine</i>	5
– <i>Kako koristiti materijale za Molitvenu osminu?</i>	6
Uvod u temu <i>Molitvene osmine</i> za 2026. godinu	7
Priprema materijala za <i>Molitvenu osminu</i> 2026.	9
Uvod u ekumensko slavlje Božje riječi	10
Red ekumenskog slavlja Božje riječi	11
Biblijska čitanja, razmatranja i molitve za <i>Osam dana</i>	22
Armenska apostolska crkva: teološka perspektiva	38
Pregled biblijskih tema <i>Molitvene osmine</i> od 1968. do 2026.	40
Ključni datumi iz povijesti svjetske <i>Molitvene osmine za jedinstvo kršćana</i>	43
Značajniji datumi iz naše ekumenske i međureligijsko-dijaloške baštine	45
Popis članova i konzultora <i>Dikasterija za promicanje jedinstva kršćana</i>	49
Povjerenstvo za vjeru i ustrojstvo Ekumenskog vijeća Crkava	50

SREDIŠNJI BIBLIJSKI TEKST MOLITVENE OSMINE 2026.

Jedno tijelo i jedan Duh
– kao što ste i pozvani na jednu nadu svog poziva!

(Ef 4,1-13: Poticaj na jedinstvo)

Čitač: Čitanje poslanice svetoga Pavla apostola Efežanima.

»Zaklinjem vas dakle ja,
sužanj u Gospodinu:
sa svom poniznošću i blagošću,
sa strpljivošću
živite dostojno poziva kojim ste pozvani!
Podnosite jedni druge u ljubavi;
trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira!
Jedno tijelo i jedan Duh – kao što ste i pozvani
na jednu nadu svog poziva!
Jedan Gospodin!
Jedna vjera!
Jedan krst!
Jedan Bog i Otac sviju,
nad svima i po svima i u svima!
A svakomu je od nas dana milost
po mjeri dara Kristova.
Zato veli: *Na visinu uzade vodeći sužnje,*
dade dare ljudima.
Ono „uzade“ – što drugo znači
doli to da i siđe u donje krajeve, na zemlju?
Koji siđe, isti je onaj koji i uzade
ponad svih nebesa da sve ispuni.
On i „dade“ jedne za apostole,
druge za proroke,
jedne opet za evanđeliste,
a druge za pastire i učitelje
da opremi svete za djelo služenja,
za izgrađivanje Tijela Kristova
dok svi ne prispijemo do jedinstva vjere
i spoznaje Sina Božjega,
do čovjeka savršena,
do mjere uzrasta punine Kristove.«

Čitač: Riječ Gospodnja.

Svi: Bogu hvala.

NASTANAK MATERIJALA ZA MOLITVENU OSMINU ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

Teme i materijale za svjetsku *Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana* od 1968. godine pripremaju zajednički *Povjerenstvo za vjeru i ustrojstvo*¹ *Ekumenskog vijeća Crkava*² (PVUEVC) i *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana* (PVPJK), koje se od 2022. naziva *Dikasterij za promicanje jedinstva kršćana* (DPJK)³. Te dvije međunarodne institucije, od 1975. godine nadalje, izbor teme i pripremu polazišnih materijala povjeravaju lokalnim ekumenskim skupinama, svake godine u drugoj zemlji. U procesu pripreme materijala za *Molitvenu osminu* u sadašnjem obliku uključene su dvije razine: 1. razina članova *međunarodne pripremne skupine* (PVUEVC i DPJK) i 2. razina članova *lokalne pripremne skupine*. Obje razine u tom procesu imaju komplementarne, uzajamno se nadopunjujuće uloge. Cijeli proces nastanka materijala za svjetsku *Molitvenu osminu* može se opisati pomoću sljedećih koraka.

1. Na *međunarodnoj* razini uvijek najprije PVUEVC i DPJK zajednički izabiru konkretnu zemlju i pozivaju *lokalnu* ekumensku skupinu te zemlje, njezine crkve i kršćanske zajednice, da pripreme nacrt za određenu godinu.

2. Potom *lokalna* ekumenska skupina priprema cjelokupni početni nacrt materijala, tj. odabire središnju temu i biblijski tekst osmine; priprema prijedlog reda ekumenskog molitvenog slavlja; odabire i priprema teme i tekstove za svih osam dana: biblijsku temu i dodatna biblijska čitanja za svaki pojedini dan Osmine, razmatranje, pitanje za razmišljanje te završnu molitvu. Lokalna skupina skrbi i za kontekstualni okvir, npr. sažeti opis u kojemu daje osnovne informacije o povijesti dotične zemlje, o njezinom konfesionalnom stanju, međucrkvanim odnosima, ekumenskoj suradnji i slično.

3. Tako pripremljeni početni nacrt koji je pripremila *lokalna* ekumenska skupina, biva potom finaliziran na *međunarodnoj* razini od strane PVUEVC i DPJK, tijekom dogovorenih posjeta i zajedničkih sastanaka nadležnih članova s obje razine.

4. Nakon usklađivanja i finaliziranja sve pripremljene materijale zajednički objavljuju PVUEVC i DPJK te se oni dostavljaju crkvama članicama Ekumenskog vijeća Crkava i katoličkim biskupskim konferencijama diljem svijeta, koje

5. tako nastale zajedničke materijale povjeravaju svojim ekumenskim povjerenstvima i stručnjacima, da ih oni prilagode i usklade za korištenje u vlastitim sredinama, zajednicama, crkvama, biskupijama, župama, samostanima itd.

6. Za konkretnu uporabu i zadnje svrsishodne prilagodbe molitvenih materijala vlastitim uvjetima nadležna su vodstva i odgovorne osobe u svakoj pojedinoj od tih lokalnih ustanova i zajednica.

Jure Zečević, OCD

¹ Za engleski naziv »Faith and Order«, na hrvatskom jeziku se mogu naći različiti prijevodi: »Vjera i ustroj«, »Vjera i ustrojstvo«, »Vjera i red«, »Vjera i poredak«, »Vjera i crkveni red« te druge značenjem srodne inačice.

² Uz naziv *Ekumensko Vijeće Crkava* (talijanski: *Consiglio Ecumenico delle Chiese*, francuski: *Conseil œcuménique des Églises*, njemački: *Ökumenischer Rat der Kirchen*) u hrvatskim se prijevodima susreće i naziv *Svjetsko Vijeće Crkava* (engleski: *World Council of Churches*).

³ Talijanski: *Dicastero per la Promozione dell'Unità dei Cristiani*, engleski: *Dicastery for Promoting Christian Unity*, njemački: *Dikasterium zur Förderung der Einheit der Christen*.

ORGANIZATORIMA SVJETSKE MOLITVENE OSMINE ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

Molitva i nastojanje oko jedinstva: tijekom cijele godine

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana, na sjevernoj se Zemljinoj polutki tradicionalno slavi od 18. do 25. siječnja.

Te je datume još 1908. godine predložio o. Paul James Francis Wattson⁴ kako bi obuhvatio razdoblje između blagdana *Katedre svetoga Petra*⁵ i blagdana *Obraćanja svetoga Pavla*⁶. Ta dva datuma stoga imaju i svoja simbolična značenja. Prvi datum naznačuje *cilj* molitve: svo kršćanstvo u zajedništvu s apostolskim prvakom sv. Petrom, a drugi datum ukazuje na način ili *metodu* kojom je jedino moguće postići taj cilj: temeljito obraćenje Kristu, svakog kršćanina, u svim kršćanskim zajednicama, obraćenjem kakvo je, na primjer, bilo obraćenje sv. Pavla kod Damaska⁷.

Na južnoj polutki, gdje je siječanj vrijeme praznika, Crkve često *Molitvenu osminu* prakticiraju u koje drugo doba godine, najčešće oko blagdana *Duhova* (kako je to još 1926. preporučio pokret *Vjera i ustrojstvo*). I blagdan Duhova je također znakovit i bogat simbolikom, budući da je Duh Sveti Onaj po kojem se ostvaruje i vrši svako istinsko i bogoliko jedinstvo. Stoga je predduhovsko i poslijeduhovsko vrijeme također primjereno i za provođenje Osmine za jedinstvo, ali i za ponovne molitve za jedinstvo onih koji su Osminu već slavili u siječnjaškom terminu.

Materijali sadržani u ovim svakogodišnjim molitvenim priručnicima, nisu dakle ograničeni samo na jedan tjedan u godini, bilo to u siječnju ili oko Duhova.

Svaka je sredina pozvana biti fleksibilna i prilagodljiva ne samo glede dvaju preporučenih termina Osmine, nego i glede uporabe ovih molitvenih materijala u bilo koje drugo doba godine.

U priručniku ponuđeni materijal za molitve neka bude shvaćen kao mogućnost da ga se koristi tijekom cijele godine, uvijek iznova nalazeći prigode da se zajednički moli za takvo i toliko jedinstvo kršćana, kakvo je Krist htio i za koje je molio.

Prilagodba materijala za mjesne razine

Materijal koji se može naći u ovom priručniku ponuđen je uz očekivanje da će, gdje je god moguće, biti prilagođen za uporabu na mjesnoj razini. Pritom valja voditi računa o lokalnim i naslijeđenim bogoštovnim praksama i o ukupnom društvenom i kulturnom kontekstu svake pojedine sredine. Takve adaptacije, prerade i dorade, po naravi stvari, trebaju biti rezultat ekumenske suradnje i usuglašavanja lokalnih kršćanskih zajednica koje su pozvane svjedočiti jedinstvo i zajedništvo na svojoj mjesnoj razini.

⁴ Sluga Božji o. Paul Wattson (SA) rođen je 16. siječnja 1863. godine u Millingtonu (Maryland u Americi). Za svećenika Episkopalne Crkve zaređen je 1886. Potaknut franjevačkim idealima, zajedno sa episkopalnom sestrom Luranom White, on 1898. u Graymooru kraj Newyorka utemeljuje Društvo pomirenja (SA - *Society of the Atonement*), zasnovano na redovničkim zavjetima siromaštva, posluha i čistoće. Glavna svrha, karizma i poslanje Društva je promicanje kršćanskog jedinstva. Preminuo je 8. veljače 1940. U Katoličkoj Crkvi je 22. rujna 2015. pokrenut proces za njegovu beatifikaciju i kanonizaciju (*fusnota: Jure Zečević, dalje: JZ*).

⁵ U Wattsonovo vrijeme blagdan Katedre svetog Petra slavio se u Katoličkoj Crkvi Rima 18. siječnja, istog dana kada je Anglikanska crkva obilježavala blagdan *Ispovijedi svetog Petra* (*usp. Mt 16,13-20*). Katedru sv. Petra katolici danas slave 22. veljače. Naime, blagdan Katedre svetog Petra u Katoličkoj Crkvi slavio se i u Rimu (18. siječnja) i u Antiohiji (22. veljače), budući da je obje te crkve ustanovio sv. Petar. On je u Antiohiju stigao oko 37. godine i ondje je proveo oko 7 godina, a u Rim je došao između 42. i 44. godine i tu je ostao sve do svoje mučeničke smrti (oko 64. do 67. godine). S obzirom da se na dva različita datuma i na dva različita mjesta slavila ista Petrova biskupska služba, reformom liturgijskog kalendara papa Ivan XXIII. spojio ih je u jedan blagdan zadržavši 22. veljače kao jedini datum, *usp.: Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, Calendarium Romanum, 1969. (fusnota: JZ)*.

⁶ Blagdan Obraćanja sv. Pavla u Katoličkoj Crkvi tradicionalno se slavi 25. siječnja (*fusnota: JZ*).

⁷ *Usp. Dj 9,1-22 i Dj 22,3-16 (fusnota: JZ)*.

U nekim sredinama već postoje ekumenske strukture koje su u mogućnosti zajednički prilagođavati materijale, a ondje gdje još ne postoje, nadamo se da i potreba za prilagodbom može biti poticaj za stvaranje takvih struktura.

Kako koristiti materijale za molitvenu osminu?

– Za crkve i kršćanske zajednice koje *Molitvenu osminu* obilježavaju i **zajedničkim ekumenskim molitvenim bogoslužjem** među materijalima je na raspolaganju i osnova reda slavlja za takvo ekumensko molitveno bogoslužje.

– Crkve i kršćanske zajednice, nadalje, mogu dijelove materijala, primjerice molitvene tekstove koji se nalaze u *zajedničkom ekumenskom molitvenom bogoslužju*, u *Osam dana* ili pak među *dopunskim molitvama i pjesmama*, uvrstiti, na prikladnim mjestima i na prikladne načine, i u **vlastita redovita bogoslužja**, poštujući pritom liturgijsku disciplinu i propise svoje Crkve.

– Zajednice koje *Molitvenu osminu* obilježavaju bogoslužjima **svakodnevno tijekom svih dana Osmine**, da bi se izbjeglo ponavljanje istih tekstova, mogu se poslužiti materijalima priređenim za svaki pojedini dan, u dijelu pod naslovom *Osam dana*.

– Oni koji žele uključiti **biblijska proučavanja** na teme Osmine, mogu kao polazište uzeti biblijske tekstove i razmatranja iz *Osam dana*. Komentari i pitanja za razmatranje uz svaki dan mogu biti nadahnuće za završnu zajedničku molitvu vjernika.

– Onima pak koji žele **moliti osobno i u sa-moći**, materijal može poslužiti kao smjerokaz za oblikovanje i usmjeravanje vlastitih molitvenih nakana. Premda mole samostalno, bit će svjesni da su povezani u zajedništvo sa svima koji diljem svijeta mole za veće vidljivo jedinstvo Crkve Kristove.

UVOD U TEMU MOLITVENE OSMINE ZA 2026. GODINU

»Jedno tijelo i jedan Duh – kao što ste i pozvani na jednu nadu svoga poziva!«

(Efežanima 4,4)

Tekstove za svjetsku Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana ove godine pripremili su vjernici Armenske Apostolske Pravoslavne Crkve zajedno sa svojom braćom i sestrama iz Armenske Katoličke Crkve i Evandeoske Crkve Armenije. Ovi su materijali nastajali, pisani i raspravljani u povijesnom, duhovnom i administrativnom središtu Armenske Apostolske Crkve, glavnom sjedištu njezinog crkvenog vodstva, u Ečmiadzinu, i to tijekom nadahnjujućih dana blagoslova *myrona* (svetog ulja) i ponovnog posvećenja matične katedrale 28./29. rujna 2024., nakon opsežne desetogodišnje obnove. To je svečano slavlje armenskom narodu i članovima pripremljene skupine pružilo jedinstvenu priliku za promišljanje i slavlje zajedničke kršćanske vjere, koja i danas živi i donosi plodove u našim Crkvama.

Ovi se materijali oslanjaju na stoljetne tradicije molitvi i prošnji armenskog naroda kao i na himne koji potječu iz drevnih samostana i crkava Armenije, sežući djelomično sve do 4. stoljeća. Molitvena osmina za jedinstvo kršćana 2026. poziva nas da crpimo iz te zajedničke kršćanske baštine i produbljujemo naše zajedništvo u Kristu, kojim su povezani kršćani diljem svijeta.

Jedinstvo je Božji poziv i zapovijed koja se tiče same srži našega kršćanskog identiteta; ono je više od ideala. Ono čini samu bit poslanja Crkve – poslanja da usred naših različitosti odražava skladno jedinstvo života u Kristu. To božansko jedinstvo u središtu je našega poslanja i nosi ga duboka ljubav Isusa Krista, koji nam je dao taj zajednički cilj. Apostol Pavao u Poslanici Efežanima kaže: »Jedno tijelo i jedan Duh – kao što ste i pozvani na jednu nadu svoga poziva!« (Ef 4,4). Taj biblijski redak, koji je izabran za ovu godinu, sažima teološku dubinu kršćanskog jedinstva.

Nauk apostola stalno naglašava potrebu jedinstva. Pavlove poslanice ističu važnost jedinstva unutar Crkve i pozivaju nas da živimo dostojno svoga poziva – u poniznosti, krotosti, strpljivosti i ljubavi (Ef 4,1-3). Pavlovo viđenje jedinstva u Rim 12,6 pokazuje raznolikost i mnogostrukost darova koji izgrađuju Kristovo tijelo. Njegov apel za skladne odnose u 2 Kor 13,11 i Fil 2,1-2 poziva vjernike da u predanju Kristu budu »jednog duha i jedne misli«, potvrđujući tako božansku zapovijed jedinstva u različitosti.

Ef 4,4 sažima Pavlovo učenje o jedinstvu i naglašava da su Kristovi učenici »jedno tijelo i jedan Duh«, sjedinjeni u jednoj jedinjoj nadi. Ta metafora opisuje Crkvu kao jedinstvo koje nadilazi granice geografije, nacionalnosti, etničke pripadnosti i tradicije. Pavao koristi sliku Crkve kao Kristova tijela da bi opisao jedinstvo u različitosti njezinih udova: »Jer kao što je tijelo jedno i ima mnoge udove, a svi udovi tijela, iako su mnogi, jedno su tijelo – tako i Krist« (1 Kor 12,12). U Poslanici Kološanima Pavao objašnjava ulogu Krista kao glave jedinstvenog tijela: »On je Glava, a tijelo je Crkva« (Kol 1,18). Iako Crkva ima mnogo udova, ona živi kao jedno povezano tijelo. Svaki član ima jedinstvenu ulogu i pridonosi životu i poslanju Crkve. Svijest da smo u Kristu udovi univerzalnog tijela potiče nas na suradnju u širenju Evanđelja i služenju čovječanstvu, preusmjeravajući pozornost s unutarnjih podjela na zajedničko poslanje. Ograničiti Gospodinovu zapovijed da »učinite mojim učenicima sve narode« (Mt 28,19) samo na jednu etničku ili društvenu zajednicu značilo bi lišiti Crkvu jedne od njezinih temeljnih dimenzija – jedinstva Kristovih učenika u cijelome svijetu.

Govoreći o »jednom tijelu« u Ef 4,4 Pavao opisuje i samu narav Crkve. Kršćanstvo nadilazi kulturne i nacionalne granice i ujedinjuje vjernike diljem svijeta u vjeri i nadi. To zajedništvo, u kojem su – prema Otk 7,9 – zastupljeni »svaki narod, pleme, puk i jezik«, daje snagu i ohrabrenje vjernicima te učvršćuje njihovu povezanost s Kristovim tijelom.

Pavao dodaje i »jedan Duh« – misleći na Duha Svetoga, koji podupire zajedništvo i osposobljava Crkvu za njezino poslanje. Duh Sveti je izvor duhovnog života, vodi vjernike i čini da različiti udovi Crkve stoje zajedno u vjeri i u nastojanju za istim ciljem. On stvara duboku duhovnu povezanost među vjernicima, nadilazi razlike i stvara vezu koja odražava jedinstvo Presvetog Trojstva. To zajedničko duhovno vezivno tkivo temelj je pomirenja, vodi vjernike diljem svijeta i osposobljava ih za vjerodostojno svjedočanstvo i djelotvornu službu. Ova univerzalna orijentacija pomaže uskladiti različite izraze vjere s temeljnim poslanjem Crkve.

Pavlova pouka o jedinstvu Crkve u Ef 4,4 ide dalje: svi su kršćani pozvani na »jednu nadu« – na spasenje i vječni život. Ta »jedna nada« znači da svi vjernici teže istome cilju – vječnom životu s Kristom. To je krajnji cilj i motivacija kršćanskog života, zajednička vizija i cilj koji ujedinjuje vjernike na njihovu putu vjere i u svakodnevnom životu.

Ta zajednička nada premošćuje konfesijske i kulturne podjele i potiče kršćane na suradnju na svaki mogući način. Učiniti »zajedničku nadu« središtem našega poziva znači shvatiti Crkvu kao svjetsku zajednicu onih koji se nadaju spasenju i vječnom životu.

U svijetu različitih i često odijeljenih tradicija i izraza kršćanske vjere, Ef 4,4 nas podsjeća da su svi vjernici udovi »jednog tijela« Kristova. To jedinstvo nije uniformnost, nego zajedničko ispovijedanje središnjih istina kršćanske vjere. Ono je snažno svjedočanstvo preobražavajuće snage Duha Svetoga kada kršćani različitog podrijetla dolaze zajedno s istim ciljem i istom vizijom – iskreno i autentično.

Svojim praksama i naukom Armenska apostolska Crkva nudi nam duboko promišljanje o biti jedinstva unutar sveopćega Tijela Kristova, ne tek kao pojma, nego kao žive i djelatne stvarnosti. Potvrđujući Vjerovanje, njezini vjernici ispovijedaju svoju vjeru u »jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu«, svjedočeći time središnje mjesto toga jedinstva u svome duhovnom životu.

Ta se posvećenost jedinstvu najpotpunije očituje u euharistijskim okupljanjima Crkve, gdje molitve zajednice nisu samo za kršćane diljem svijeta i njihove duhovne pastire, nego i za jedinstvo same Crkve. Svake nedjelje, u Liturgiji, vjernici Armenske apostolske Crkve se međusobno grle i pjevaju: »Crkva je postala jedna«, što je opipljiv izraz njihove zajedničke vjere i zajedničke svrhe i cilja. Bogata povijest te Crkve i njezinih poglavara, ispunjena mučeništvom, snažno svjedoči o njihovim nepokolebljivim nastojanjima i postojanosti u očuvanju kršćanske vjere na tlu Armenije i okolnim krajevima.

Jedinstvo unutar Crkve treba nadilaziti samo doktrinarnu dimenziju; ono je i iskustvo života koje produbljuje duhovnu samospoznaju kršćana i učvršćuje njihovo zajedničko svjedočanstvo. U prihvaćanju i življenju toga jedinstva, Armenska apostolska Crkva ne samo da čuva svoje svete predaje, nego i značajno pridonosi jedinstvu sveopće Crkve Kristove. Ovo promišljanje poziva nas da prepoznamo i cijenimo preobražavajuću snagu jedinstva, kako unutar vlastitih vjerničkih zajednica, tako i u sveopćoj Crkvi.

Duhovna zrelost uključuje prihvaćanje naših različitosti, dok istodobno k jedinstvu težimo s jednakom gorljivošću kao i k točnosti u nauku. Naša snaga leži u sposobnosti da našim jedinstvom odražavamo Krista, svjedočeći Njegovu ljubav i milost svijetu. Živeći taj božanski poziv, ispunjavamo svoje poslanje i iskazujemo čast Kristu, napredujući u izgradnji Njegova Kraljevstva na zemlji.

Prigrlimo, dakle, ovaj božanski poziv na jedinstvo, ne kao apstraktni ideal, nego kao bitan izraz naše vjere. U svijetu u kojem je Crkva, Tijelo Kristovo, ranjeno podjelama unutar i između tradicija i konfesija, apostolski poziv na jedinstvo upućen je svakome od nas, ne samo kao odijeljenim crkvenim zajednica-ma, nego i kao pojedincima unutar naših zajednica. Živeći u jedinstvu, ne samo da svjedočimo ljubav i snagu našega Gospodina Isusa Krista, nego i utjelovljujemo bit Njegova nauka. Podupirući jedni druge i koristeći naše darovane nam raznolike talente, odražavajmo Kristovo srce i unapređujmo Njegovo započeto djelo ovdje na zemlji.

PRIPREMA MATERIJALA ZA MOLITVENU OSMINU ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2026.

Međunarodni tim, kojemu su Dikasterij za promicanje jedinstva kršćana (DPJK) i Povjerenstvo za vjeru i ustrojstvo Ekumenskoga vijeća Crkava (PVUEVC) zajednički povjerili pregled i dovršetak materijala za Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana 2026., sastao se od 13. do 18. listopada 2024. u sjedištu crkvene uprave u Ečmiadzinu, u Armeniji.

PVUEVC i DPJK povjerili su Odjelu za među-crkvene odnose Armenske Apostolske Crkve izradu materijala. Taj je Odjel koordinirao rad *ekumenske skupine armenskih kršćana*, koja je pripremila prvi nacrt tekstova. Tijekom susreta u Ečmiadzinu predstavnici te skupine surađivali su s međunarodnim timom na dovršavanju tekstova.

Skup su zajednički vodili vlč. dr. Mikie Roberts iz Ekumenskoga vijeća Crkava u Ženevi i o. Martin Browne OSB iz Dikasterija za promicanje jedinstva kršćana u Rimu.

Dana 17. listopada 2024. tim je u audijenciju primio Njegova Svetost Karekin II., vrhovni patrijarh i katolikos svih Armenaca.

Članovi međunarodne pripremne skupine

- o. Martin Browne, OSB, Dikasterij za promicanje jedinstva kršćana (Rim);
- vlč. Miguel Desjardins, CCN, Francuska biskupska konferencija (Pariz);
- s. Leticia Candelario Lopez, FMVD, Misionarsko bratstvo Verbum Dei (Singapur);
- o. James Puglisi, SA, Franjevci Pomirenja (Graymoor, New York);
- dr. Brigitte Rabarijaona, United Bible Societies (Ujedinjena biblijska društva) (Nairobi);
- vlč. dr. Mikie Roberts, Ekumensko vijeće Crkava (Ženeva);
- pastor dr. Jochen Wagner, Radna zajednica kršćanskih Crkava u Njemačkoj (Frankfurt).

Članovi armenske pripremne skupine

- viši arhimandrit (protoarhimandrit) Shahe Ananyan, Bogoslovno sjemenište Gevorki (Ečmiadzin);
- o. Komitas Daveyan, Ordinarijat Armenske Katoličke Crkve (Erevan);
- biskup Daniel Findikyan, Teološko sjemenište Gevorki (Ečmiadzin)
- arhimandrit Garegin Hambardzumyan, Odjel za međucrkvene odnose (Ečmiadzin)
- biskup Vahan Hovhanessian, Obrazovni centar Garegin I. (Ečmiadzin)
- đakon Edvard Keshishyan, Odjel za međucrkvene odnose (Ečmiadzin)
- pastor Avetik Khachatryan, Armenska Evandeoska Crkva (Erevan)
- o. Husik Smbatyan, Bogoslovno sjemenište Gevorki (Ečmiadzin)
- prof. dr. Diana Tsaghikyan, Državno sveučilište Erevan (Erevan)

UVOD U EKUMENSKO SLAVLJE BOŽJE RIJEČI

Svjetlo od Svjetla za Svjetlo

Čast je za Armensku apostolsku pravoslavnu crkvu imati tako istaknutu ulogu tijekom ovogodišnje Molitvene osmine za jedinstvo kršćana. Radujmo se što s našom kršćanskom braćom i sestrama diljem svijeta možemo podijeliti ekumensko slavlje koje izvire iz srži drevnog kršćanskog svjedočanstva naše Crkve o Gospodinu Isusu Kristu.

Naslov bogoslužja, *Svjetlo od Svjetla za Svjetlo*, nadahnut je Kristovim atributom iz zajedničkog Nicejsko-carigradskog vjerovanja svih kršćana, čiju smo 1700. obljetnicu obilježili prošle 2025. godine. Krist je *Svjetlo od Svjetla*, koje je došlo na ovaj svijet s poslanjem da ovaj nemirni i napaćeni svijet obasja Božjim svjetlom i uvede nas u zajedništvo ljubavi s Bogom i međusobno. Stoga: *Svjetlo od Svjetla za Svjetlo*.

Ovo slavlje nadahnuto je *Molitvom pri izlasku sunca*, jednog od dnevnih molitvenih časova Armenske crkve, koji je sastavio veliki katolikos (patrijarh, poglavar Crkve), teolog, himnograf, pjesnik, liturgijski reformator, ekumenski nadahnitelj i pastir, sveti Nerses Milostivi iz Gle (†1173.). Značajno je da je sv. Nerses sastavio ove molitve, koje nemaju paralele ni u jednoj drugoj crkvi, s izričitom ekumenskom nakanom: da u zagrljaj Kristova svjetla privuče sljedbu štovatelja sunca, vrlo raširenu u njegovo vrijeme u Armeniji.

Slika Krista kao Svjetla, koja je prisutna u molitvama, himnama i čitanjima Svetoga pisma, zasigurno je privlačila pozornost tih štovatelja sunca. Sv. Nerses im je - umjesto prisile, zastrašivanja i nadmudrivanja - kreativno i s ljubavlju podario ljepotu i bogatstvo kršćanskog svjedočanstva svoje Crkve. Takav pristup može biti uzor i nama danas.

Armenija je bila prva zemlja koja je proglasila kršćanstvo svojom službenom religijom, zahvaljujući djelovanju sv. Grgura, koji je 301. godine obratio poganskog kralja Tiridata. Sv. Grgur nazvan je *Prosvjetitelj*, jer je donio Kristovo svjetlo armenskom narodu krsteći Duhom Svetim u ime Presvetoga Trojstva.

Vjernici Armenske Crkve zahvalni su za molitve kojima će sve crkve tijekom ove godine moliti da Duh Sveti otvori naša srca kako bismo jasnije zapažali blistavo svjetlo ljubavi Svemogućeg Boga prema Njegovoj djeci, bolnu sramotu naše odijeljenosti i goruću potrebu da se ponovno rasplamsa svjetlo kršćanskog pomirenja. Sa svoje strane, nastavimo zahvaljivati Bogu za beskrajno suosjećanje i milosrđe »Svjetla od Svjetla«.

Tekstovi dodijeljeni predslavitelju mogu se podijeliti među više predmolitelja (P:) ili prisutnih predstavnika različitih tradicija. Isto tako, tekstovi dodijeljeni čitaču (Č:) mogu se raspodijeliti među više pojedinaca.

Nakon propovijedi, dvije strane okupljene zajednice mogu naizmjenično recitirati ili pjevati stihove 97. psalma i zajedno ponavljati pripjev. Tijekom recitiranja ili pjevanja psalma, dijele se svijeće prisutnima. Svijeće se pale tijekom himna koji slijedi, nakon čega svi zajedno recitiraju Nicejsko ili Nicejsko-carigradsko vjerovanje.

Iako mjesni skupovi mogu odabrati najprikladnije i najpoznatije himne u svome kraju, poželjno je, ako bi to bilo moguće, pjevati i tekstove armenskih himana uključenih u ovo ekumensko slavlje. *Himan svjetla (Od istoka do zapada)*, himan za paljenje svijeća (*Bog bezvremeni, nestvoreni*) i himan koji prethodi Očenašu (*Krist, dobri i blagi Put*) mogu se pjevati na jednostavnu melodiju, umetnutu u tekst.

Nadalje, himan *Vječni, nestvoreni Bože* koji se pjeva tijekom paljenja svijeća sadrži kratki refren prije svake strofe: jednu jedinu armensku riječ – »*nyu*« (*luys*) koja znači »*svjetlo*«. Melodija je uključena u red slavlja, a zajednice se pozivaju da je, ako je moguće, koriste tijekom slavlja.

Istaknimo još jednom da je priručnik ove vrste namijenjen širokom spektru različitih sredina, i da stoga u njemu nije moguće prilagoditi *red molitvenog slavlja* do u zadnje detalje. Stoga se tekstovi, koji su ovdje naznačeni da ih izgovaraju jedan predmolitelj (P:) ili jedan čitač (Č:), mogu raspodijeliti i na više osoba, ovisno o tome koliko će predstavnika kršćanskih Crkava, u pojedinoj sredini, biti uključeno u molitveno slavlje. Tekst koji izgovaraju ili pjevaju svi prisutni (S:) – predmolitelji, čitači, zbor... – dodatno je prepoznatljiv jer je naznačen podebljanjem (boldom).

RED EKUMENSKOG SLAVLJA BOŽJE RIJEČI

»Svjetlo od Svjetla za Svjetlo«

P: Predslavitelj(i)

Č: Čitač

S: Svi

I. Oče naš

P: U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.

S: Amen.

P: Blagoslovljen Gospodin naš, Isus Krist,
koji nas je naučio moliti:

**S: Oče naš, koji jesi na nebesima,
sveti se ime tvoje,
dodi kraljevstvo tvoje,
budi volja tvoja,
kako na nebu tako i na zemlji.
Kruh naš svagdanji daj nam danas.
I otpusti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim;
i ne uvedi nas u napast,
nego izbavi nas od zla.**

P: Jer tvoje je kraljevstvo i slava
i moć u vijeke vijekova.

S: Amen.

II. Pozivnik (usp. Ps 72,15-18)

P: Blagoslovljeno ime Gospodnje dovijeka,
jer ime je Njegovo sjajnije od sunca.

P: Svi će se narodi Njime blagoslivljati,
sva plemena Njega će slaviti.

P: Blagoslovljen Gospodin, Bog Izraelov,
koji jedini čini čudesa.
Imenu Njegovu neka je slava dovijeka,
sva je zemlja puna slave Njegove.

S: Amen! Amen!

P: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu.

P: Kako bijaše na početku,
tako i sada i vazda i u vijeke vjekova.

S: Amen.

P: Opet i opet u miru pomolimo se Gospodinu:
usliši naše molitve, uskrisi nas u život
i smiluj nam se.

P: Blagoslov i slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu.
Sada i vazda i u vjekove vjekova.

S: Amen.

III. Himan svjetla (Sveti Nerses Milostivi iz Gle)

Dok se pjeva himan pali se velika (uskrсна) svijeća.

Moderato

Od Istoka do Zapada,
blagoslovljeni nasljednici Siona,
uvijek i neprestance hvalite
Onoga koji daje svjetlo.

Crkve pravednika,
i svi koji ga častite,
veličajte Onoga koji je dao
smisao svjetlosti.

Gdje nije moguće pjevati ovaj Himan svjetla može ga se recitirati ili se može pjevati druga prikladna pjesma.

IV. Litanije

Litanije

Č: Od izlaska sunca na Istoku do zalaska sunca na Zapadu, i diljem cijelog kršćanskog svijeta, gdje god se ime Gospodnje zaziva u svetosti, molitvama i zagovorom, neka nam se smiluje Gospodin.

Molimo Boga da nas izbavi od grijeha i kušnji svijeta.

Primio Gospodin čežnje i prošnje naših srdaca i učinio nas dostojnima vjere u Njega i Njegovih zapovijedi, zajedno sa svim svetima svojim.

Svemogući Gospodine, Bože naš, uskrisi nas u život i smiluj nam se.

S: Uskrisi nas u život, Gospodine.

Č: *(ako se moli ujutro)* Da Gospodin mirom ispuni ovo sunčano jutro i dan koji slijedi, s vjerom molimo Gospodina.

Ili *(ako se moli navečer)* Da Gospodin mirom ispuni ovu večer i noć koja slijedi, s vjerom molimo Gospodina.

S: Gospodine, usliši nas.

Č: Za oprostjenje i milosrđe zbog slabosti naših,
molimo Gospodina.

S: Gospodine, usliši nas.

Č: Da nas velika i moćna snaga Svetoga Križa
podrži, molimo Gospodina:

S: Gospodine, usliši nas.

Č: Opet i opet, u našoj svetoj i istinskoj vjeri,
zajedno zavapijmo Gospodinu:

S: Gospodine, smiluj nam se.

Č: Povjerimo sebe i jedni druge svemogućem
Gospodinu, Bogu našem.

S: U Tebe se uzdamo, Gospodine.

Č: Smiluj nam se, Gospodine, Bože naš,
po velikom milosrđu svome. Tebi vapijemo:

**S: Gospodine, smiluj se.
Gospodine, smiluj se.
Gospodine, smiluj se.**

V. Molitva i uzajamno pružanje znaka mira

Predmolitelj se može okrenuti prema istoku za sljedeću molitvu, koja se moli raširenih ruku:

P: Od izlaska Sunca na istoku do zalaska Sunca na zapadu, blagoslivljan si, hvaljen i slavljen, Gospodine, jer si Ti Kralj i ime se Tvoje časti u cijelom svemiru. Neka Ti naši psalmi budu ugodni i neka svane pravda iz Tvoje pravednosti i uzdigne se nad našom krhkošću, da se proslavi Tvoje presveto ime. Daj da budemo dostojni držati se tvojih zapovijedi i pjevati hvalu i slavu Ocu i Sinu i Duhu Svetomu, sada i vazda i u vijeke vjekova.

S: Amen.

Predmolitelj se okreće licem prema narodu i može se prekrižiti govoreći:

P: Mir svima.

S: I s duhom tvojim.

Svi prisutni si uzajamno pružaju prikladan znak mira.

P: Poklonimo se Bogu Svemogućemu.

Svi prisutni se naklone glavom i kažu:

S: Klanjamo Ti se, Gospodine.

Predvoditelj se može ponovno okrenuti prema istoku i raširenih se ruku pomoliti sljedećim riječima:

P: Nadvremeni i sjevremeni Bože, Ti si u ovom svijetu zasjao kao Svjetlo i izbavio nas iz tame našega grijeha. Beskonačni Bože, Ti si došao u naše konačno postojanje, obilno izlijevajući darove Duha Svetoga na svoja stvorenja. Sada i do vijeka, hvaljen budi i slavljen, svemoćni i vjekovječni Bože, s Ocem i Duhom Presvetim, sada i vazda i u vijeke vjekova.

S: Amen.

VI. Prvo čitanje (Izaija 58,6-11)

Č: Čitanje knjige proroka Izaije.

»Ovo je post koji mi je po volji,
riječ je Gospodina Boga:
Kidati okove nepravedne,
razvezivat' spone jarmene,
puštati na slobodu potlačene,
slomiti sve jarmove;
podijeliti kruh svoj s gladnima,
uvesti pod krov svoj beskućnike,
odjenuti onog koga vidiš gola
i ne kriti se od onog tko je tvoje krvi.
Tad će sinut' poput zore tvoja svjetlost,
i zdravlje će tvoje brzo procvasti.
Pred tobom će ići tvoja pravda,
a slava Gospodnja bit će ti zalaznicom.
Vikneš li, Jahve će ti odgovorit',
kad zavapiš, reći će: »Evo me!«
Ukloniš li iz svoje sredine jaram,
ispružen prst i besjedu bezbožnu,
dadeš li kruha gladnome,
nasitiš li potlačenog,
tvoja će svjetlost zasjati u tmmini
i tama će tvoja kao podne postati,
Gospodin će te vodit' bez prestanka,
sitić će te u sušnim krajevima.
On će krijepit' kosti tvoje
i bit ćeš kao vrt zaljeven,
kao studenac kojem voda nikad ne presuši.«

Č: Riječ Gospodnja.

S: Bogu hvala.

VII. Drugo čitanje (Ef 4,1-13)

Č: Čitanje poslanice svetoga Pavla apostola Efežanima.

»Zaklinjem vas dakle ja,
sužanj u Gospodinu:
sa svom poniznošću i blagošću,
sa strpljivošću
živite dostojno poziva kojim ste pozvani!
Podnosite jedni druge u ljubavi;
trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira!
Jedno tijelo i jedan Duh – kao što ste i pozvani
na jednu nadu svog poziva!
Jedan Gospodin! Jedna vjera! Jedan krst!
Jedan Bog i Otac sviju,
nad svima i po svima i u svima!
A svakomu je od nas dana milost
po mjeri dara Kristova.
Zato veli: *Na visinu uzađe vodeći sužnje,*

dade *dare* ljudima.
 Ono „uzađe“ – što drugo znači
 doli to da i siđe u donje krajeve, na zemlju?
 Koji siđe, isti je onaj koji i uzađe
 ponad svih nebesa da sve ispuni.
 On i „dade“ jedne za apostole,
 druge za proroke,
 jedne opet za evanđeliste,
 a druge za pastire i učitelje
 da opremi svete za djelo služenja,
 za izgrađivanje Tijela Kristova
 dok svi ne prispijemo do jedinstva vjere
 i spoznaje Sina Božjega,
 do čovjeka savršena,
 do mjere uzrasta punine Kristove.«

Č: Riječ Gospodnja.

S: **Bogu hvala.**

VIII. Aleluja (Ps 36,10) (svi ustanu)

S: Zbor (i svi) pjevaju (ili recitiraju) **Aleluja!**

Č: (pjeva ili recitira): »U tebi je, Gospodine, izvor životni, Tvojom svjetlošću, mi svjetlost vidimo.«

S: Zbor (i svi) pjevaju **Aleluja!**

IX. Evanđelje (Iv 12,31-36) (pjevano ili recitirano)

P: *Predslavitelj se obraća skupu i može učiniti znak križa govoreći:* Mir Gospodnji bio vazda sa svima vama.

S: **I s duhom tvojim.**

P: Pažljivo poslušajmo sveto Evanđelje Isusa Krista po Ivanu.

S: **Slava tebi, Gospodine, slava Tebi!**

P: Pazimo, Bog govori!

U ono vrijeme Isus progovori mnoštvu:
 »Sada je sud ovomu svijetu,
 sada će knez ovoga svijeta biti izbačen.
 A ja kad budem uzdignut sa zemlje,
 sve ću privući k sebi.«
 To reče da označi kakvom će smrću umrijeti.
 Nato mu mnoštvo odgovori:
 »Mi smo iz Zakona čuli da Krist ostaje zauvijek.
 Kako onda ti govoriš da Sin Čovječji
 treba da bude uzdignut?
 Tko je taj Sin Čovječji?«
 Isus im nato reče:
 »Još je malo vremena svjetlost među vama.
 Hodite dok imate svjetlost
 da vas ne obuzme tama.
 Tko hodi u tami,
 ne zna kamo ide.

Dok imate svjetlost, vjerujte u svjetlost
da budete sinovi svjetlosti!«

P: Riječ Gospodnja.

S: Slava tebi Kriste!

X: Propovijed ili kraći nagovor(i) na temu

Slijedi propovijed (homilija) predslavitelja ili kraći nagovori više predmolitelja iz kršćanskih Crkava.

XI: MOLITVA

P: Gospodine milosti, Bože svih, Ti si Voditelj izgubljenih, Svjetlo onih u tami. Naše su oči okrenute k Tebi; usliši naše molitve. Neka Sunce Tvoje slave sja, dajući život i svjetlo svakom stvorenju, od istoka do zapada, od sjevera do juga. Neka jutarnje zrake Tvoga vječnog proljeća probude nas koji čekamo Tvoj dolazak. O Isuse Kriste, Svjetlo od Svjetla, prebivaj u nama koji smo se okupili da se klanjamo Tvome svetom i dragocjenom Imenu. Neka Tvoj životvorni sjaj u nama rasplamsa dublju ljubav jedni prema drugima, i neka nas Tvoje blistavo Svjetlo vodi prema sve dubljem jedinstvu. Poput raznolikog cvijeća u vrtu Tvoga Kraljevstva, neka nas Tvoj božanski sjaj učini da procvjetamo u skladu. I tako, kao jedno tijelo, uvijek radosno hvalimo i slavimo Tebe, Oca i Duha Svetoga, sada i uvijek i u vijeke vjekova. Amen.

Prilagođeno iz prijevoda sv. Grgura Narečkog

XII. OTPJEVNI PSALAM 97 (96)

P: Oči naše u tebe su uprte, Bože, Stvoritelju naš. Smiluj nam se i usliši molitve naše.

S: Oči naše u tebe su uprte, Bože, Stvoritelju
naš. Smiluj nam se i usliši molitve naše.

Č1: Gospodin kraljuje: neka kliče zemlja,
nek' se vesele otoci mnogi!

Č2: Oblak i tama ovijaju njega, pravda i pravo
temelji su prijestolja njegova.

S: Oči naše u tebe su uprte, Bože, Stvoritelju
naš. Smiluj nam se i usliši molitve naše.

Č1: Oganj ide pred njim
i sažiže okolo dušmane njegove.

Č2: Munje mu svijet osvjetljuju;
zemlja to vidi i strepi.

S: Oči naše u tebe su uprte, Bože, Stvoritelju
naš. Smiluj nam se i usliši molitve naše.

Č1: Brda se tope pred Gospodinom k'o vosak,
pred vladarom zemlje sve.

Č2: Nebesa navješćuju pravednost njegovu,
svi narodi gledaju mu slavu.

S: Oči naše u tebe su uprte, Bože, Stvoritelju
naš. Smiluj nam se i usliši molitve naše.

Č1: Nek' se postide svi što likove štiju i koji se hvale kumirima. Poklonite mu se, svi bozi!

Č2: Sion radostan sluša, gradovi Judini kliču zbog tvojih sudova, o Gospodine!

S: Oči naše u tebe su uprte, Bože, Stvoritelju naš. Smiluj nam se i usliši molitve naše.

Č1: Jer ti si, o Gospodine, Svevišnji – nad svom zemljom, visoko, visoko nad bozima svima.

Č2: Gospodin ljubi one koji mrze na zlo, on čuva duše pobožnika svojih, izbavlja ih iz ruku opakih.

S: Oči naše u tebe su uprte, Bože, Stvoritelju naš. Smiluj nam se i usliši molitve naše.

Između strofa Psalma može se, umjesto navedenog pripjeva, pjevati:

M. Martinjak

The musical score is written for a voice and organ. It consists of two systems of music. The first system has a vocal line in treble clef and an organ accompaniment in grand staff (treble and bass clefs). The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 8/8. The lyrics for the first system are: "O - či su na - še u - pr - te u Go - spo - di - na". The second system also has a vocal line and organ accompaniment. The lyrics for the second system are: "dok nam se ne smi - lu - je, dok nam se ne smi - lu - je." The organ part features a steady eighth-note accompaniment in the right hand and a more active bass line in the left hand.

XIII. HIMAN »VJEČNI, NESTVORENI BOŽE« (Sveti Nerses Milostivi iz Gle)

Dok se pjeva (ili recitira) sljedeći himan, dvoje mladih ljudi, noseći neupaljene svijeće, prilaze središnjoj svijeći koja simbolizira Krista, užiju svoje svijeće na njoj, te potom dijele plamen prisutnima koji ga dalje posreduju onima oko sebe, naznačujući tako svoj odaziv da se i po njima uvećava prisutnost »Svjetlosti svijeta«, koja je Krist (usp. Iv, 8,12).

Č3: Vječni, nestvoreni Bože, Oče, Gospodine svih;
usliši naše molitve, iskrene prošnje
onih koji ti služe.

Sine, od Oca, divna Zoro, pravo i pravedno Sunce;
ustani, obasjaj nas,
nježno i milujuće Svjetlo.

Duše, koji izlaziš od Oca, Izvore dobra;
ispuni nas svojim sjajnim svjetlom,
u osvit ovoga novog dana.

Tri Osobe u jednoj Naravi, jedan Bože;
ispovijedamo Te u svako doba,
Presveto Trojstvo.

XIV. VJEROVANJE

P: Obasjani svjetlošću Božje objave u Kristu,
zajedno ispovjedimo našu zajedničku
kršćansku vjeru.

S. Vjerujem u jednoga Boga,
Oca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje,
svega vidljivoga i nevidljivoga.

I u jednoga Gospodina Isusa Krista,
jedinorođenoga Sina Božjega.
Rodenog od Oca prije svih vjekova.
Boga od Boga, svjetlo od svjetla,
pravoga Boga od pravoga Boga.
Rodena, ne stvorena, istobitna s Ocem,
po kome je sve stvoreno.
Koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa.
I utjelovio se po Duhu Svetom od Marije Djevice:

i postao čovjekom.
Raspjet također za nas:
pod Poncijem Pilatom mučen i pokopan.
I uskrsnuo treći dan, po Svetom Pismu.
I uzašao na nebo: sjedi s desne Ocu.
I opet će doći u slavi suditi žive i mrtve,
i njegovu kraljevstvu neće biti kraja.
I u Duha Svetoga, Gospodina i životvorca;
koji izlazi od Oca /i Sina/.
Koji se s Ocem i Sinom skupa časti
i zajedno slavi;
koji je govorio po prorocima.
I u jednu svetu katoličku i apostolsku Crkvu.
Ispovijedam jedno krštenje
za oproštenje grijeha.
I iščekujem uskrsnuće mrtvih.
I život budućega vijeka.
Amen.

XV. ZAVRŠNE MOLITVE

P: Opet i opet, u miru, pomolimo se Gospodinu.

Slavimo Te, svemogući Bože, koji si svojim Svjetlom obasjao svoja stvorenja. Obaspi i svojim obilnim milosrđem sve koji pjevaju slavu imenu Tvojemu. Svemogući Gospodine, Bože naš, uskrisi nas u život i smiluj nam se.

S: Gospodine, smiluj se. Gospodine, smiluj se. Gospodine, smiluj se.

P: Gospodine Isuse Kriste, Sine Božji, koji si svemoguć i bogat milošću, Ti si istinsko svjetlo koje je otjeralo tamu grijeha i obasjalo naša srca radošću i nadom Tvog vječnog kraljevstva.

S: Gospodine, smiluj se.

P: Ljubljeni Gospodine, usliši molitve sve svoje vjerne djece diljem svijeta, koja te zazivaju jednim duhom, jednim glasom i jednim srcem. Po svom ljubljenom učeniku Ivanu obećao si da ćemo, ako hodimo u tvom Svjetlu, biti u zajedništvu jedni s drugima. Tvoja predragocjena Krv neka nas očisti od svakog grijeha. Spasitelju naš, podari nam tu blagoslovljenu pričest!

S: Gospodine, smiluj se.

P: Ljubljeni Gospodine, podari nam svoj mir i ukloni s lica zemlje pošasti nasilja i nereda. Preobrazi srca svih koji vode rat i iscijeli rane svih koji su njime pogodoeni. Utješi sve ratne zarobljenike i daj da se brzo vrate svojim domovima. Obasjaj svjetlošću svoje ljubavi sve mračne kutke našeg svijeta i ubrzaj dolazak dana kada će svi narodi moći živjeti u miru i pravdi.

S: Gospodine, smiluj se.

P: O Utočište i Zaklon, Gospodine Isuse Kriste, pogledaj sa suosjećanjem na izbjeglice diljem svijeta koje pate agoniju raseljavanja i gubitka svojih domova. Pomozi nam da gestama gostoprimstva i nesebične pomoći očitujemo svoje zajedništvo s Tobom, s njima i jedni s drugima.

S: Gospodine, smiluj se.

P: Kriste, Spasitelju naš, molimo za narod Armenije i Gorskog Karabaha⁸, i za njihovu rodbinu diljem svijeta, koji su se, zahvaljujući propovijedanju apostola Tadeja i čudesnom svjedočanstvu svetog Grgura Prosvjetitelja⁹, od davnine okrenuli Tvome Svjetlu.

S: Gospodine, smiluj se.

P: Obasjaj svjetlom svoje pravde i mudrosti sva svoja stvorenja. Učini nas djecom svjetla i djecom dana, da svoje živote uvijek živimo u tvojoj prisutnosti te budemo dostojni prenosioci Tvoga životvornog svjetla po svem svijetu.

S: Gospodine, smiluj se.

P: Jer ti si naš Spasitelj i tvoja je slava, vlast i čast, sada i vazda i u vijeke vjekova.

S: Amen.

XVI. HIMAN »KRISTE, PUTU DOBRI« (Sveti Nerses Milostivi iz Gle)

Kriste, Putu dobri i spasonosni,
i Istino Živa,
Ti upravljaš naše misli
iz zemaljske k nebeskoj stvarnosti.

Isuse, pravi Bože, koji si Vrata Života,
kroz koja prolazimo;
primi nas u zajedništvo Oca svoga,
po svome Duhu Svetome.

⁸ Gorski Karabah - armenski: Artsakh, ruski: Nagorni Karabah (fusnota: J.Z.).

⁹ Sveti Grgur Prosvjetitelj (oko 257. - oko 331.), prvi katolikos (poglavar) Armenske apostolske Crkve koji je pokrstio Armence, a ujedno je i svetac zaštitnik današnje Armenije (fusnota: J.Z.).

XVII. OČENAŠ

Kao što je ekumensko bogoslužje započelo Isusovom molitvom Očenaša tako se njome i završava:

P: Blagoslovljen Gospodin naš Isus Krist koji nas je naučio moliti:

S: Oče naš,
koji jesi na nebesima,
sveti se Ime Tvoje.
Dodaj kraljevstvo Tvoje,
budi volja Tvoja,
kako na Nebu, tako i na Zemlji.
Kruh naš svagdanji daj nam danas,
i otpusti nam duge naše,
kako i mi otpuštamo dužnicima svojim.
i ne uvedi nas u napast,
nego izbavi nas od zla. Amen.

P: Milost Gospodina našega Isusa Krista, ljubav Boga i zajedništvo Duha Svetoga neka bude sa svima vama.
(2 Kor 13,13)

S: Amen.

P: Idite u miru.

S: Bogu hvala.

S: Zbor i svi prisutni pjevaju izlaznu pjesmu.

BIBLIJSKA ČITANJA, RAZMATRANJA I MOLITVE ZA OSAM DANA

PRVI DAN

Naš poziv

Stih dana: (*Poticaj na jedinstvo: Ef 4,1*)

»Zaklinjem vas dakle ja, sužanj u Gospodinu: sa svom poniznošću i blagošću, sa strpljivošću živite dostojno poziva kojim ste pozvani!«

Dodatni odlomci iz Svetog pisma

Mihej 6,6-8:

Gospodin sudi svom narodu

»S čime ću doći pred Gospodina,
hoću li pasti ničice pred Bogom svevišnjim?
Hoću li doći preda nj sa žrtvom paljenicom,
s teocima od jedne godine?
Hoće li mu biti mile tisuće ovnova,
tisuće tisuća potokâ ulja?
Treba li prinijeti sina prvorodenog
zbog svoga zločina,
plod svoje utrobe
zbog grijeha koji sam počinio?«
»Objavljeno ti je, čovječe, što je dobro,
što Gospodin traži od tebe:
samo činiti pravicu,
milosrđe ljubiti
i smjerno sa svojim Bogom hoditi.«

Psalam 133 (132),1-3:

Bratska sloga.

»Gle, kako je dobro i kako je milo
kao braća zajedno živjeti:
kao na glavi ulje dragocjeno
što slazi na bradu, bradu Aronovu,
što slazi na skute haljina njegovih;
kao rosa s Hermona
što slazi na brdo Sion.
Ondje Jahve daje svoj blagoslov
i život dovijeka.«

Marko 3,13-15:

Izbor dvanaestorice

»Uziđe na goru i pozove koje sam htjede.
I dođoše k njemu.
I ustanovi dvanaesticu da budu s njime
i da ih šalje propovijedati s vlašću
da izgone đavle.«

Razmatranje

U Efežanima 4,1, Pavao naglašava važnost življenja života dostojnog »poziva kojim ste pozvani«, što je bitno povezano s jedinstvom kršćanske zajednice. Usred podijeljenog društva, Evanđelje poziva vjernike da prevladaju prepreke i potiču pomirenje. Ovaj božanski poziv poziva nas da utjelovimo Božje vrijednosti unutar zajedništva vjernika. Usklađujući svoje ponašanje s ovim pozivom, ne samo da odražavamo Kristova učenja, već i doprinosimo jedinstvu i rastu Tijela Kristova. Prepoznavanje i prihvaćanje ovog poziva ključno je za življenje istinske biti kršćanske zajednice i njegovanje skladnog zajedništva koje podržava život.

Pitanje za razmišljanje

Kako vas razmišljanje o »pozivu na koji ste pozvani«, kako je opisano u Efežanima 4,1, nadahnjuje da aktivno doprinosite jedinstvu unutar vaših lokalnih i širih crkvenih zajednica?

Molitva

Bože svjetla,
pozvao si nas iz tame u svoje svjetlo.
Neka nas naš odgovor na tvoj poziv
vodi da aktivno tražimo pomirenje
i dijelimo tvoje svjetlo u svijetu.
Amen.

DRUGI DAN

Podnosimo jedni druge u ljubavi**Stih dana: (Ef 4,2)**

»Sa svom poniznošću i blagošću, sa strpljivošću (...), podnosite jedni druge u ljubavi«.

Dodatni odlomci iz Svetog pisma**Zaharija 7,8-10:***Podsjećanje na prošlost*

»Riječ Gospodnja dođe Zahariji: „Ovako govori Jahve nad vojskama: ‘Sudite istinito i budite dobrotivi i milosrdni jedni drugima. Ne tlačite udovu ni sirotu, ni došljaka ni uboga, i ne snujte u srcu pakosti jedan prema drugom.’“«

Psalam 25 (24),6-10:*Molitva u pogibelji*

»U tebe se pouzdajem svagda.
Spomeni se, Gospodine, svoje nježnosti
i ljubavi svoje do vijeka.
Ne spominji se grijeha moje mladosti ni prijestupa,
spomeni me se po svojoj ljubavi –
radi dobrote svoje, o Gospodine!
Gospodin je sama dobrota i pravednost:
grešnike on na put privodi.
On ponizne u pravdi vodi
i uči malene putu svome.
Sve su staze Gospodnje istina i ljubav
za onog koji čuva savez njegov i propise.«

Luka 10,30-36*Milosrdni Samarijanac*

»Isus prihvati i reče: „Čovjek neki silazio iz Jeruzalema u Jerihon. Upao među razbojнике koji ga svukoše i izraniše pa odoše ostavivši ga polumrtva. Slučajno je onim putem silazio neki svećenik, vidje ga i zaobiđe. A tako i levit: prolazeći onuda, vidje ga i zaobiđe. Neki Samarijanac putujući dođe do njega, vidje ga, sažali se pa mu pristupi i povije rane zalivši ih uljem i vinom. Zatim ga posadi na svoje živinče, odvede ga u gostinjac i pobrinu se za nj. Sutradan izvadi dva denara, dade ih gostioničaru i reče: ‘Pobrine se za njega. Ako što više potrošiš, isplatit ću ti kad se budem vraćao.’“ „Što ti se čini, koji je od ove trojice bio bližnji onomu koji je upao među razbojнике?“ On odgovori: „Onaj koji mu iskaza milosrđe.“ Nato mu reče Isus: „Idi pa i ti čini tako!“«

Razmatranje

Apostol Pavao nas potiče da živimo na način dostojan našeg kršćanskog poziva pružajući duboko društveno vodstvo. Poziva vjernike »sa svom poniznošću i blagošću, sa strpljivošću« da »podnose jedni druge u ljubavi« (Ef 4,2). Ovaj božanski poziv nije samo osobno putovanje već se živo izražava u našim interakcijama s drugima. Četiri vrline koje Pavao ističe – poniznost, blagost, strpljivost i tolerancija – ključne su za njegovanje ljubavnih odnosa. Utjelovljenje ovih vrlina znači pristupiti drugima s duhom istinske poniznosti, pružajući blagost čak i prema onima koji iskušavaju naše strpljenje i pokazujući strpljivost prema onima koji nas izazivaju. Najdublje, to uključuje »podnošenje jedni drugih« unatoč našim razlikama, time odražavajući ljubav koja nadilazi sve zemaljske podjele i utjelovljuje milost Božjeg bezgraničnog suosjećanja.

Pitanje za razmišljanje

Kako nam vrline poniznosti, blagosti, strpljenja i tolerancije, spomenute u poslanici Efežanima, mogu pomoći kao vjernicima da se snađemo i prevladamo podjele unutar naših lokalnih kršćanskih zajednica?

Molitva

Gospodine Isuse Kriste,
ti nam pokazuješ kako možemo biti strpljivi
jedni s drugima u poniznosti i blagosti.
Neka nas svjetlo kojim si obasjao naš put
vodi prema jedinstvu i pomogne nam
da zacijelimo rane podjele i ravnodušnosti
koje često razdvajaju zajednice.
Amen.

TREĆI DAN

Sveza mira

Stih dana: (Ef 4,3)

»Trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira!«.

Dodatni odlomci iz Svetog pisma**Izaija 11,6-9:***Dolazak pravednoga kralja*

»Vuk će prebivati s jagnjetom,
 ris ležati s kozličem,
 tele i lavić zajedno će pásti,
 a djetešce njih će vodit'.
 Krava i medvjedica zajedno će pásti,
 a mladunčad njihova skupa će ležati,
 lav će jesti slamu k'o govedo.
 Nad rupom gujinom igrat će se dojenče,
 sisanče će ruku zavláčiti
 u leglo zmijinje.
 Zlo se više neće činiti,
 neće se pustošiti
 na svoj svetoj gori mojoj:
 zemlja će se ispuniti
 spoznajom Gospodnjom
 kao što se vodom pune mora.«

Psalam 86 (85),8-13:*Molitva u nevolji*

»Nema ti ravna među bozima, Gospode,
 nema djela kakvo je tvoje.

Svi narodi što ih stvori doći će
 i klanjat' se tebi, o Gospodine,
 i slavit će ime tvoje.
 Jer ti si velik i činiš čudesa:
 ti si jedini Bog.

Uči me, Gospodine, svojemu putu
 da hodim vjeran tebi,
 usmjeri srce moje da se boji imena tvojega!

Hvalit ću te, Gospode, Bože moj,
 svim srcem svojim,
 slavit ću ime tvoje dovijeka,
 jer tvoje ljubavi prema meni ima izobila,
 istrkao si moju dušu
 iz dubine podzemlja.«

Ivan 14,27-31*Obećanje Duha*

»Mir vam ostavljam,
 mir vam svoj dajem.
 Dajem vam ga, ali ne kao što svijet daje.
 Neka se ne uznemiruje vaše srce
 i neka se ne straši.
 Čuli ste, rekoh vam:
 'Odlazim i vraćam se k vama.'
 Kad biste me ljubili, radovali biste se
 što idem Ocu
 jer Otac je veći od mene.
 Kazao sam vam to sada,
 prije negoli se dogodi,
 da vjerujete kad se dogodi.
 Neću više s vama mnogo govoriti
 jer dolazi knez svijeta.
 Protiv mene ne može on ništa.
 Ali neka svijet upozna da ja ljubim Oca
 i da tako činim
 kako mi je zapovjedio Otac.
 Ustanite, pođimo odavde!«

Razmatranje

Mir je ključni čimbenik u održavanju jedinstva unutar Crkve. U Efežanima 4,3, »sveza mira« označava vitalno i aktivno načelo koje ne samo da povezuje, već i održava jedinstvo kršćanske zajednice. Krist, Knez mira (usp. Izaija 9,6), propovijedao je mir i pomirenje. Mir je plod Duha (Galaćanima 5,22), dar i rezultat djelovanja Duha. »Sveza mira« je aktivna snaga koja održava crkvenu koheziju, držeći različite članove zajedno, unatoč razlikama u podrijetlu ili mišljenju. Mir potiče smislene odnose, omogućujući vjernicima da skladno međusobno djeluju i lakše opraštaju jedni drugima. Pavao ističe činjenicu da istinsko jedinstvo zahtijeva trajnu predanost miru. Ono poziva na djelatno njegovanje i promicanje mira među članovima.

Pitanje za razmišljanje

Kako nauk svetog Pavla, da je mir plod Duha, utječe na naše svakodnevne interakcije i odnose unutar naših zajednica, osobito ondje gdje je potrebno pomirenje ili oprost?

Molitva

Gospodine Isuse Kriste, ti si Knez mira.
 Ojačaj svezu mira među nama
 i u našem nemirnom svijetu.
 Preobrazi srca svih koji ratuju;
 i iscijeli rane svih koji su pogođeni ratom.
 Molimo osobito za narod Armenije i Gorskog Karabaha,
 i za njihovu rodbinu diljem svijeta.
 Obasjaj svjetlošću svoje ljubavi
 sve mračne kutke našeg svijeta
 i ubrzaj dolazak dana kada će svi narodi
 moći živjeti u miru i pravdi.
 Amen.

ČETVRTI DAN

Pozvani na jednu nadu svog poziva!

Stih dana: (Ef 4,4)

»Jedno tijelo i jedan Duh – kao što ste i pozvani na jednu nadu svog poziva!«.

Dodatni odlomci iz Svetog pisma

Ponovljeni zakon 6,4-9:

Ljubav prema Bogu – srž Zakona

»Čuj, Izraele! Gospodin je Bog naš, Gospodin je jedan! Zato ljubi Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom! Riječi ove što ti ih danas naređujem neka ti se urežu u srce. Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem; kad liježeš i kad ustaješ. Priveži ih na svoju ruku za znak i neka ti budu kao zapis među očima! Ispiši ih na dovratnicima kuće svoje i na vratima svojim!«

Psalam 24 (23),1-6:

Svečani Gospodinov ulazak u Svetište

Gospodnja je zemlja i sve na njoj,
svijet i svi koji na njemu žive.
On ga na morima utemelji
i na rijekama učvrsti.

Tko će uzići na goru Gospodnju,
tko će stajati na svetom mjestu njegovu?
Onaj u koga su ruke čiste i srce nedužno:
duša mu se ne predaje ispraznosti,
i ne kune se varavo.

On blagoslov prima od Gospodina
i nagradu od Boga, spasitelja svoga.
Takav je naraštaj onih koji traže njega,
koji traže lice Boga Jakovljeva.

Ivan 17,20-26:

Isusova svećenička molitva

»Ne molim samo za ove
nego i za one
koji će na njihovu riječ vjerovati u mene:
da svi budu jedno
kao što ti, Oče, u meni
i ja u tebi,
neka i oni u nama budu
da svijet uzvjeruje da si me ti poslao.
I slavu koju si ti dao meni
ja dadoh njima:
da budu jedno
kao što smo mi jedno –
ja u njima i ti u meni,
da tako budu savršeno jedno
da svijet upozna da si me ti poslao

i ljubio njih kao što si mene ljubio.
 Oče,
 hoću da i oni koje si mi dao
 budu gdje sam ja,
 da i oni budu sa mnom:
 da gledaju moju slavu,
 slavu koju si mi dao
 jer si me ljubio
 prije postanka svijeta.
 Oče pravedni,
 svijet te nije upoznao,
 ja te upoznah;
 a i ovi upознаše
 da si me ti poslao.
 I njima sam očitovao tvoje ime,
 i još ću očitovati,
 da ljubav kojom si ti mene ljubio
 bude u njima –
 i ja u njima.«

Razmatranje

U Efežanima 4:4, apostol Pavao naglašava odnos dubokog jedinstva koje karakterizira cijelu Crkvu diljem svijeta. To jedinstvo ukorijenjeno je u jednom Duhu i jednoj nadi koji ujedinjuju sve kršćane u jednoj vjeri. Na dan Pedesetnice, Duh Sveti je zapalio srca apostola i pokrenuo univerzalnu misiju Crkve. Taj isti Duh i danas osnažuje i podržava našu kolektivnu misiju u današnjem svijetu, potičući Crkvu koja nadilazi nacionalne i kulturne granice. Naša zajednička nada u spasenje po Isusu Kristu temelj je jedinstva, u kojem se različiti narodi okupljaju unutar jedne, svete, katoličke i apostolske Crkve. Kao kršćani, identitetski smo određeni tom jednom nadom i tim jednim Duhom, po kojem smo kršteni i obnovljeni. Naša je zadaća osigurati da to jedinstvo ne bude samo koncept, već živa stvarnost, koja jača naše zajedničko poslanje i međusobnu ljubav.

Pitanje za razmišljanje

Kako možemo, kao cijela Crkva ili kao pojedinačne zajednice, prihvatiti izazov našeg jedinstvenog poziva, a istovremeno sačuvati svoj specifični identitet i tradiciju?

Molitva

Isuse Kriste,
 okupio si nas u svoj našoj različitosti
 kao svoju obitelj i kao Crkvu.
 Suočeni s tolikim situacijama na zemlji
 gdje je nada ustupila mjesto očaju
 i ranjenim srcima,
 obnovi našu nadu u djelo Duha Svetoga
 koji će preobraziti svijet.
 Potakni nas da širimo tu nadu svima i svugdje.
 Ti si istinsko Svjetlo koje izgoni tamu grijeha
 i obasjava naša srca radošću i nadom
 Tvoje vječne ljubavi.
 Amen.

PETI DAN

Jedna vjera! Jedan krst!**Stih dana: (Ef 4,5)**

»Jedan Gospodin! Jedna vjera! Jedan krst!«

Dodatni odlomci iz Svetog pisma**Zaharija 14,6-9:***Eshatološki boj: Sjaj Jeruzalema*

»U dan onaj neće više biti ni studeni ni leda. Bit će to dan čudesan – znade ga Gospodin – ni dan ni noć; i u vrijeme večeri bit će svjetlo. U onaj dan žive će vode poteći iz Jeruzalema, pola k moru istočnom, pola k moru zapadnom. Bit će tako ljeti i zimi. I Gospodin će biti kralj nad svom zemljom.«

Psalam 100 (99),1-5:*Poziv na Božju hvalu*

Kliči Gospodinu, zemljo sva!
 Služite Gospodinu u veselju!
 Pred lice mu dođite s radosnim klicanjem!

Znajte da je Gospodin Bog;
 on nas stvorio, i mi smo njegovi,
 njegov smo narod i ovce paše njegove.
 Uđite s hvalama na vrata njegova,
 u dvore njegove s pjesmama;
 hvalite ga, ime mu slavite!

Jer dobar je Gospodin,
 do vijeka je ljubav njegova,
 od koljena do koljena vjernost njegova.

Matej 28,16-20*Ukazanje u Galileji. Sveopće poslanje*

»Jedanaestorica podoše u Galileju na goru kamo im je naredio Isus. Kad ga ugledaše, padoše ničice preda nj. A neki posumnjaše. Isus im pristupi i prozbori: „Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!“ „I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta.“«

Razmatranje

U 4. i 5. stihu Poslanice Efežanima, apostol Pavao naglašava da čin krštenja učvršćuje kršćansko jedinstvo označavajući ulazak osoba u zajedništvo Crkve, potvrđujući njihovu zajedničku predanost istom Gospodinu. Krštenje stvara zajednički identitet Crkve, budući da smo jedno u Tijelu Gospodnjem. Ovaj sakrament nas snažno podsjeća da, iako članovi mogu dolaziti iz različitih sredina, njihovo jedinstvo u vjeri i krštenju nadilazi sve podjele. Usredotočujući se na ove ujedinjujuće elemente, Crkva može slaviti svoju raznolikost, a istovremeno ostati čvrsto ujedinjena. To nas ohrabruje da našem zajedničkom identitetu u Kristu damo prvenstvo i da, unatoč našim razlikama, ojačamo vezu vjernika naših Crkava u Isusu Kristu.

Pitanje za razmišljanje

Koje zajedničke inicijative mogu poduzeti naše različite zajednice kako bi proslavile našu zajedničku vjeru u Isusa Krista i jedinstvo uspostavljeno krštenjem?

Molitva

Duše Božji, istinski Bože,
koji si sišao na rijeku Jordan
i ušao u Gornju sobu;
koji si nas prosvijetlio svetim krštenjem,
griješili smo protiv Neba i pred tobom!
Očisti nas ponovno svojom božanskom vatrom,
kao što si vatrenim jezicima očistio apostole.
Smiluj se svojim stvorenjima,
i osobito nama. Amen.

Sv. Nerses Milostivi iz Gle (prilagođeno)

ŠESTI DAN

Jedan samo Gospodin i Otac!

Stih dana: (Ef 4,6)

»Jedan Bog i Otac sviju, nad svima i po svima i u svima!«

Dodatni odlomci iz Svetog pisma**1 Kraljevima 8,56-60:***Svršetak molitve i blagoslov puka*

»Blagoslovljen Gospodin, koji je narodu svome Izraelu dao mir u svemu kako je obećao; nije propalo nijedno od njegovih lijepih obećanja koja je dao sluzi svome Mojsiju. Neka Gospodin, Bog naš, bude s nama kao što je bio s ocima našim i neka nas ne napusti i ne odbaci. Neka prikloni naša srca k sebi da bismo hodili svim njegovim putovima i držali njegove zapovijedi, zakone i uredbe koje je dao ocima našim. Bile ove moje riječi, koje sam smjerno iznio pred Jahvu, danju i noću nazočne pred Jahvom, Bogom našim, eda bi dan za danom činio pravdu sluzi svomu i pravicu narodu svome Izraelu, ne bi li tako svi narodi zemlje spoznali da je Gospodin jedini Bog i da nema drugoga. A vaše srce neka bude potpuno odano Gospodinu, Bogu našem, držeći se njegovih zakona i obdržavajući njegove zapovijedi kao danas!«

Psalam 148,7-13:*Nebo i zemlja hvale Gospodina*

»Hvalite Jahvu sa zemlje,
nemani morske i svi bezdani!
Ognju i grade, sniježe i maglo,
olujni vjetre, što riječ njegovu izvršavaš!

Gore i svi brežuljci,
plodonosna stabla i svi cedrovi!
Zvijeri i sve životinje,
gmizavci i ptice krilate!

Zemaljski kraljevi i svi narodi,
knezovi i suci zemaljski!
Mladići i djevojke,
starci s djecom zajedno:

nek' svi hvale ime Gospodnje,
jer jedino je njegovo ime uzvišeno!
Njegovo veličanstvo
zemlju i nebo nadvisuje...«

Matej 5,44-48*Ljubav prema neprijateljima*

»A ja vam kažem: Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone da budete sinovi svoga Oca koji je na nebesima, jer on daje da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima i da kiša pada pravednicima i nepravednicima. Jer ako ljubite one koji vas ljube, kakva li vam plaća? Zar to isto ne čine i carinici? I ako pozdravljate samo braću, što osobito činite? Zar to isto ne čine i pogani?« »Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!«

Razmatranje

U Efežanima 4,6, apostol Pavao ističe duboko jedinstvo Boga, izjavljujući da je On »Jedan Bog i Otac sviju«, aktivan »nad svima i po svima i u svima!« Bog je i transcendentan, postoji iznad svega, i imanentan, prisutan i aktivan unutar svog stvorenja. Ta temeljna istina poziva Crkvu da utjelovi i živi jedinstvo, ukorijenjeno u

zajedničkoj vjeri u jednog istinskog Boga koji je Otac svih vjernika. Riječ »svi« znači da svaka osoba stvorena na sliku Božju pripada pod Božji autoritet. Štovanje jednog Boga stvara snažnu vezu jedinstva među kršćanima. Kao što članovi obitelji pronalaze zajednički jezik kroz ljubav prema roditelju, tako su i kršćani pozvani biti ujedinjeni u svojoj odanosti istom Ocu.

Pitanje za razmišljanje

Na koje se načine slika Boga kao ljubaznog i brižnog Oca svih može integrirati u poslanje i službe naših odijeljenih crkvenih zajednica i pomoći im da promiču zajedničko kršćansko svjedočanstvo u svijetu?

Molitva

Ispovijedamo te vjerom
i klanjamo ti se,
ljubljeni Oče,
u Tvom Sinu, Isusu Kristu,
jer si na nebu iznad svakog opisa
i na zemlji iznad svakog poimanja.
U svojoj nježnoj skrbi,
ti si početak i ispunjenje svega.
Slava nek' Ti je zauvijek, Oče,
sa Sinom i Duhom Svetim.
Amen.

Sveti Grgur Narečki (prilagođeno)

SEDMI DAN

Božji dar dan u krštenju

Stih dana: (Ef 4,7)

»A svakomu je od nas dana milost po mjeri dara Kristova.«

Dodatni odlomci iz Svetog pisma

Jeremija 1,4-9:

Poziv Jeremijin

»Dode mi riječ Gospodnja:

„Prije nego što te oblikovah u majčinoj utrobi, ja te znadoh;
prije nego što iz krila majčina izađe,
ja te posvetih,

za proroka svim narodima postavih te.“

A ja rekoh: „Ah, Gospode, gle,
ja ne umijem govoriti: dijete sam.“

A Gospodin mi odvrati:

„Ne govori: ‘Dijete sam!’

Već idi k onima kojima te šaljem
i reci sve ono što ću ti narediti.

Ne boj ih se:

jer ja sam s tobom da te izbavim“,
riječ je Jahvina.

I tada Gospodin pruži ruku,
dotače se usta mojih i reče:

„Evo, u usta tvoja stavljam riječi svoje.“«

Psalam 131 (130),1-3:

Djetinji pokoj u Bogu

O Gospodine,
ne gordi se moje srce
niti se oči uznose.

Ne idem za stvarima velikim
ni za čudima što su iznad mene.

Ne, ja sam se smirio
i upokojio dušu svoju;
kao dojenče na grudima majke,
kao dojenče duša je moja u meni.

U Gospodina se, Izraele, uzdaj
odsada do vijeka.

Matej 25,14-18:

Prispodoba o talentima

»Doista, kao kad ono čovjek, polazeći na put, dozva sluge i dade im svoj imetak. Jednomu dade pet talenata, drugomu dva, a trećemu jedan – svakomu po njegovoj sposobnosti. I otputova. Onaj koji je primio pet talenata odmah ode, upotrijebi ih i stekne drugih pet. Isto tako i onaj sa dva stekne druga dva. Onaj, naprotiv, koji je primio jedan ode, otkopa zemlju i sakri novac gospodarov.«

Razmatranje

U jedinstvu koje su primile od Boga kao dar, Crkve i sve lokalne zajednice su različite jedna od druge, budući da je milost dana po mjeri Kristovih darova, koji izgrađuju Kraljevstvo Božje. Duhovne darove daje jedan Gospodin, u jednom krštenju, s jednom svrhom. Raznolikost u jedinstvu: to je jedinstveno bogatstvo i snaga Crkve, utemeljene na Kristu, u djelovanju Duha Svetoga.

Pitanje za razmišljanje

Kako će se naši odnosi promijeniti ako prihvatimo da raznolikost darova ne treba biti razlog za proturječja i suparništva, već za međusobno jačanje i uzajamno darivanje?

Molitva

Gospodine Isuse Kriste,
djelovanjem Duha Svetoga u jednom krštenju,
darovao si nam divne milosti i višestruke darove
za izgradnju tvog Tijela, Crkve.
Molimo Te,
podari nam i raspoloživost
da u potpunosti cijenimo
bogatstvo raznolikosti darova
i da ih plodonosno koristimo
za promicanje Tvoga Evanđelja u svijetu.
Amen.

OSMI DAN

Rasti u Kristu

Stih dana: (Ef 4,13)

»...dok svi ne prispijemo do jedinstva vjere i spoznaje Sina Božjega, do čovjeka savršena, do mjere uzrasta punine Kristove.«

Dodatni odlomci iz Svetog pisma**Izreke 9,10-12:***Protiv podrugljivca*

»Gospodnji strah početak je mudrosti
a razboritost je spoznaja Presvetog.
»Po meni ti se umnožavaju dani
i množe ti se godine života.
Ako si mudar, sebi si mudar;
budeš li podsmjevač, sam ćeš snositi.«

Psalam 119 (118),97-104:*Pohvala Božjem zakonu*

»O, kako ljubim zakon tvoj,
po cio dan o njemu razmišljam.
Tvoja me zapovijed mudrijim učini
od dušmana mojih
jer ona je sa mnom vječito.
Umniji sam od svih svojih učitelja
jer razmišljam o svjedočanstvima tvojim.
Razumniji sam i od staraca
jer tvoje čuvam naredbe.
Zla puta klone mi se noge
da riječ tvoju sačuvam.
Od tvojih sudova ne odstupam,
jer ti si me poučio.
Kako su slatke nepcu mom riječi tvoje,
od meda su slađe ustima mojim.
Po tvojim naredbama postajem razuman,
stoga mrzim sve putove lažne.«

Ivan 17,3-7:*Isusova svećenička molitva*

»A ovo je život vječni:
da upoznaju tebe,
jedinoga istinskog Boga,
i koga si poslao – Isusa Krista.
Ja tebe proslavih na zemlji
dovršivši djelo
koje si mi dao izvršiti.
A sada ti, Oče, proslavi mene kod sebe
onom slavom koju imadoh kod tebe
prije negoli je svijeta bilo.
Objavio sam ime tvoje ljudima

koje si mi dao od svijeta.
 Tvoji bijahu, a ti ih meni dade
 i riječ su tvoju sačuvali.
 Sad upoznaše
 da je od tebe sve što si mi dao...«

Razmatranje

U Poslanici Efežanima 4,13 apostol Pavao sažima viziju Tijela Kristova u tri ključna područja: jedinstvo u vjeri, zrelost u spoznaji i punina u Kristu. Zrelost dolazi kroz stalno produbljivanje znanja o Isusu Kristu. To je znanje koje mijenja život i vodi nas k obnovi uma i primijeni u konkretnom djelovanju, a ne samo u intelektualnom shvaćanju. Sve ćemo se više usklađivati s tim znanjem koliko ga bolje upoznajemo. Da bismo ga stekli, moramo ih proučavati i svakodnevno ih vjerno živjeti. »Mjera uzrasta punine Kristove« jest cilj kršćanske zrelosti. To znači truditi se da što više nalikujemo Isusu: voljeti kao što on voli, služiti kao što on služi i živjeti po njegovom sustavu vrijednosti. Pozvani smo razaznati svoj duhovni put, tražiti jedinstvo jedni s drugima, produbljavati svoje znanje o Sinu Božjem i težiti da sebe ispunimo Njegovom puninom.

Pitanje za razmišljanje:

Rastemo li u svom znanju o Kristu i dopuštamo li tom znanju da nadahnjuje naše naše djelovanje, naše misli i odnose?

Molitva

Kriste, istinsko svjetlo svijeta,
 učini moju dušu dostojnom
 da na dan kad me pozoveš
 s radošću ugleda svjetlost Tvoje slave
 i da se, nadajući se dobru,
 na dan Tvog velikog dolaska,
 nađe u prebivalištu pravednika.
 Smiluj se svemu stvorenju
 i meni, velikom grešniku.
 Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu.
 Kako bijaše na početku
 tako i sada i vazda i u vjekove vjekova.
 Amen.

ARMENSKA APOSTOLSKA CRKVA: TEOLOŠKA PERSPEKTIVA

Uvod

Armenska apostolska Crkva, koja se ubraja među najstarije kršćanske zajednice na svijetu, već gotovo dva tisućljeća ima presudnu ulogu u oblikovanju duhovnog i povijesnog identiteta armenskog naroda. Ta časna institucija, osnovana početkom 4. stoljeća, a svojim korijenima seže sve do apostolskih vremena, nije samo vjerska organizacija; ona utjelovljuje nacionalnu otpornost, kulturnu baštinu i duhovnu snagu. Crkva ne pruža samo duhovnu potporu, nego je očuvala armenske tradicije, jezik i vrijednosti, osobito u vremenima nevolja i stranih vladavina. Danas, suočena s izazovima poput sukoba u Gorskom Karabahu i raseljavanja stanovništva iz Gorskog Karabaha (Artsakh, Arcah), Crkva ostaje izvor snage i utjehe Armencima. Ona je svjetionik vjere, jedinstva i kontinuiteta za Armence diljem svijeta te nudi uvide koji odjekuju i u široj kršćanskoj zajednici.

Povijesne osnove

Korijeni Armenske apostolske Crkve duboko su povezani s naukom apostola Tadeja i Bartola, koji su već u 1. stoljeću poslije Krista misionarili u Armeniji. No tek pod vodstvom svetog Grgura Prosvjetitelja, prvog službenog katolikosa (poglavara) Armenije, kršćanstvo je procvatilo. Godine 301. Armenija je, pod kraljem Tiridatom III., postala prva država koja je prihvatila kršćanstvo kao državnu religiju – stoljećima prije Rimskog Carstva.

Sjedište Crkve u Ečmiadzinu, blizu Erevana, služi kao duhovno i administrativno središte. Prema predaji, sveti Grgur imao je viziju Krista koji silazi s neba i zlatnim čekićem označava mjesto za gradnju prve armenske katedrale. Tako je nastala katedrala u Ečmiadzinu, jedna od najstarijih crkava na svijetu, simbol trajne povezanosti armenske Crkve i njezinih vjernika. Stoljećima je to središte bilo žarište duhovnosti i crkvene vlasti, čuvar armensko-kršćanske baštine.

Jedinstvena tradicija i kulturni identitet

Armenska apostolska Crkva pripada obitelji orijentalno-pravoslavnih Crkava i odlikuje se posebnom teološkom i liturgijskom praksom. Njezini obredi, oblikovani starokršćanskim običajima i armenskom kulturom, odišu dubokom pobožnošću i duhovnom snagom. Božanska liturgija i sakramenti, slavljani na klasičnom armenskom jeziku, uključuju stoljetne napjeve, tamjan i bogato ukrašene odore, stvarajući ozračje koje vjernike povezuje s ranom Crkvom.

Crkva ispovijeda vjeru u Presveto Trojstvo i u punu božansku i ljudsku narav Krista, u skladu s prva tri ekumenska sabora, te se ubraja u zajednicu orijentalno-pravoslavnih Crkava. Ona vjeruje u Kristovu muku, smrt, uskrsnuće i uzašašće te u njegov slavni ponovni dolazak. Krštenjem Armenci se nanovo rađaju u Kristu, a u euharistiji sudjeluju u božanskom životu. Crkva ispovijeda Duha Svetoga koji je nadahnjivao proroke i apostole, i koji i danas vodi Crkvu – jednu, svetu, katoličku i apostolsku.

Osim duhovne misije, Crkva je snažno oblikovala armensku kulturu. Presudno je pridonijela stvaranju armenskog pisma i razvoju književnosti i umjetnosti, uključujući i monumentalni pothvat prevođenja Biblije na armenski. U vremenima stranih vladavina – arapske, mongolske, perzijske i osmanske – Crkva je bila čuvar jezika, književnosti i umjetnosti. Samostani su postali središta učenja i kulture, čuvali rukopise i razvijali religioznu umjetnost. Čak i pod sovjetskim ateizmom Crkva je ostala tiha, ali postojana prisutnost, podupirući duhovne i kulturne potrebe naroda.

Uloga Crkve u armenskom životu

U burnoj povijesti Armenije, Armenska apostolska Crkva bila je ključna za opstanak i otpornost naroda. U vremenima progona, raseljavanja i genocida pružala je kontinuitet i stabilnost. Tijekom genocida nad Armencima 1915. Crkva je bila utočište za stradalnike, pružala utjehu i čuvala nadu u bolju budućnost. Svake godine Crkva se spominje tog tragičnog događaja, odaje počast mučenicima i zauzima se za priznanje i pravdu.

Danas Crkva i dalje ima snažan utjecaj na nacionalni život. Nakon raspada Sovjetskog Saveza 1991. došlo je do vjerskog preporoda, a Armenska apostolska Crkva ponovno je preuzela središnju ulogu u društvu.

Aktivno se uključuje u socijalne, obrazovne i karitativne inicijative, bavi se siromaštvom, zdravstvom i školstvom. Podupire armenske zajednice u dijaspori, promiče jedinstvo i čuva armenske tradicije i vjeru među Armencima diljem svijeta.

Ekumenski odnosi i globalno djelovanje

Armenska apostolska Crkva ima bogatu ekumensku tradiciju i nastoji graditi mostove prema drugim kršćanskim zajednicama. Posljednjih desetljeća vodi dijalog s Rimokatoličkom, istočnopравoslavnom i protestantskim Crkvama, tražeći zajedničke točke, a pritom čuvajući vlastitu baštinu. Sudjelovanje u Ekumenskom vijeću Crkava i odnosi s Vatikanom i drugim ekumenskim institucijama svjedoče o njezinoj predanosti jedinstvu i međusobnom razumijevanju.

Njezini ekumenski naponi nadilaze kršćanstvo i uključuju dijalog s drugim religijama, poput islama. Ti su razgovori pridonijeli miru i razumijevanju u regiji obilježenoj vjerskom raznolikošću i povijesnim napetostima. U tom duhu, Armenska Crkva sudjeluje i u globalnim raspravama o vjerskoj toleranciji, zaštiti okoliša i socijalnoj pravdi, svjedočeći vrijednosti ljubavi, suosjećanja i poštovanja u složenom svijetu.

PREGLED BIBLIJSKIH TEMA MOLITVENE OSMINE OD 1968. DO 2026. GODINE

<i>Godina</i>	<i>Tema</i>	<i>Biblijsko mjesto</i>	<i>Pripremna skupina za molitveni materijal</i>	<i>Mjesto (i zemlja) održavanja pripremnog skupa</i>
1968.	NA HALU SLAVE NJEGOVE	Ef 1,14		
1969.	NA SLOBODU POZVANI	Gal 5,13		Rim (Italija)
1970.	BOŽJI SMO SURADNICI	1 Kor 3,9		Niederaltaich (SR Njemačka)
1971.	ZAJEDNIŠTVO DUHA SVETOGA	2 Kor 13,13		Rim (Italija)
1972.	ZAPOVIJED VAM NOVU DAJEM	Iv 13,34		Ženeva (Švicarska)
1973.	GOSPODINE, NAUČI NAS MOLITI	Lk 11,1		Opatija Montserrat (Španjolska)
1974.	I SVAKI ĆE JEZIK PRIZNATI: ISUS KRIST JEST GOSPODIN!	Fil 2,1-13		Ženeva (Švicarska)
1975.	VOLJA OČEVA: UGLAVITI U KRISTU SVE	Ef 1,3-10	Skupina iz Australije	Ženeva (Švicarska)
1976.	BIT ĆEMO NJEMU SLIČNI, POZVANI POSTATI ŠTO JESMO	1 Iv 3,2	Skupina Karipske konferencije crkava	Rim (Italija)
1977.	ZAJEDNO USTRAJATI U NADI	Rim 5,1-5	Skupina iz Libanona, usred građanskog rata	Ženeva (Švicarska)
1978.	VIŠE NISTE TUĐINCI	Ef 2,13-22	Ekumenska skupina iz Manchestera	Manchester (Engleska)
1979.	SLUŽITE JEDNI DRUGIMA NA SLAVU BOŽJU	1 Pt 4,7-11	Iz Argentine	Ženeva (Švicarska)
1980.	DOĐI KRALJEVSTVO TVOJE!	Mt 6,10	Ekumenska skupina iz Berlina (DR Njemačka)	Milano (Italija)
1981.	JEDAN DUH – RAZLIČITI DAROVI – JEDNO TIJELO	1 Kor 12,3b-13	Redovnici zajednice u Graymooru, USA	Ženeva (Švicarska)
1982.	DA SVI NAĐU SVOJ DOM U TEBI, GOSPODINE	Psalam 84(83)	Iz Kenije	Milano (Italija)
1983.	ISUS KRIST – ŽIVOT SVIJETA	1 Iv 1,1-4	Ekumenska skupina iz Irske	Céligny (Bossey), (Švicarska)
1984.	POZIV NA JEDINSTVO PO KRIŽU NAŠEGA GOSPODINA	1 Kor 2,2 i Kol 1,20		Venecija (Italija)
1985.	IZ SMRTI U ŽIVOT S KRISTOM	Ef 2,4-7	Iz Jamajke (Jamaica)	Grandchamp (Švicarska)
1986.	BIT ĆETE MI SVJEDOCI	Dj 1,6-8	Iz Jugoslavije (Slovenija)	(Jugoslavija)
1987.	SJEDINJENI U KRISTU – NOVO STVORENJE	2 Kor 5,17-6,4a	Iz Engleske	Taizé (Francuska)
1988.	LJUBAV BOŽJA IZGONI STRAH	1 Iv 4,18	Iz Italije	Pinerolo (Italija)
1989.	IZGRAĐIVATI ZAJEDNIŠTVO: JEDNO TIJELO U KRISTU	Rim 12,5-6a	Iz Kanade	Whaley Bridge (Engleska)
1990.	DA SVI BUDU JEDNO, DA SVIJET UZVJERUJE	Iv 17	Iz Španjolske	Madrid (Španjolska)
1991.	HVALITE GOSPODINA, SVI PUCI!	Psalam 117 (116) i Rim 15, 5-13	Iz Njemačke	Rotenburg an der Fulda (SR Njem.)
1992.	JA SAM S VAMA U SVE DANE... POĐITE DAKLE	Mt 28,16-20	Iz Belgije	Bruges (Belgija)

1993.	RAĐATI PLODOVIMA DUHA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA	Gal 5,22-23	<i>Iz Zaira</i>	<i>Zürich (Švicarska)</i>
1994.	KUĆA BOŽJA: POZVANI BITI JEDNO SRCE I JEDNA DUŠA	Dj 4,23-37	<i>Iz Irske</i>	<i>Dublin (Republika Irska)</i>
1995.	KOINONIA: ZAJEDNIŠTVO S BOGOM I JEDNIH S DRUGIMA	Iv 15,1-17	<i>Vjera i ustrojstvo</i>	<i>Bristol (Engleska)</i>
1996.	EVO, NA VRATIMA STOJIM I KUCAM	Otkr 3,14-22	<i>Iz Portugala</i>	<i>Lisabon (Portugal)</i>
1997.	UMJESTO KRISTA ZAKLINJEMO: DAJTE, POMIRITE SE S BOGOM!	2 Kor 5,20	<i>Nordijsko ekumensko vijeće</i>	<i>Stockholm (Švedska)</i>
1998.	DUH POTPOMAŽE NAŠU NEMOĆ	Rim 8,14-27	<i>Iz Francuske</i>	<i>Pariz (Francuska)</i>
1999.	ON ĆE PREBIVATI S NJIMA: ONI ĆE BITI NAROD NJEGOV, A ON ĆE BITI BOG S NJIMA	Otkr 21,1-7	<i>Iz Malezije</i>	<i>Samostan Bose (Italija)</i>
2000.	BLAGOSLOVLJEN BOG, KOJI NAS BLAGOSLOVI U KRISTU	Ef 1,3-14	<i>Srednjoistočno Vijeće crkava</i>	<i>La Verna (Italija)</i>
2001.	JA SAM PUT I ISTINA I ŽIVOT	Iv 14,1-6	<i>Iz Rumunjske</i>	<i>Vulcan (Rumunjska)</i>
2002.	U TEBI JE IZVOR ŽIVOTNI	Ps 36,5-9	<i>CCEE¹⁰ i CEC¹¹</i>	<i>Augsburg (Njemačka)</i>
2003.	IMAMO OVO BLAGO U GLINENIM POSUDAMA	2 Kor 4,4-18	<i>Iz Argentine</i>	<i>Los Rubios (Španjolska)</i>
2004.	MIR VAM SVOJ DAJEM	Iv 14,23-31	<i>Iz Aleppa (Sirija)</i>	<i>Palermo (Sicilija)</i>
2005.	KRIST, JEDINI TEMELJ CRKVE	1 Kor 3,1-23	<i>Iz Slovačke</i>	<i>Piestaňy (Slovačka)</i>
2006.	JER GDJE SU DVOJICA ILI TROJICA SABRANA U MOJE IME, TU SAM I JA MEĐU NJIMA	Mt 18,18-20	<i>Iz Irske</i>	<i>Prosperous, okrug Kildare (Irska)</i>
2007.	GLUHIMA DAJE ČUTI, NIJEMIMA GOVORITI!	Mk 7,31-37	<i>Iz Južne Afrike</i>	<i>Faverge (Francuska)</i>
2008.	MOLITE BEZ PRESTANKA	1 Sol 5,(12a) 13b-18	<i>Iz Sjedinjenih Američkih Država</i>	<i>Graymoor, Garrison (SAD)</i>
2009.	DA BUDU KAO JEDNO U TVOJOJ RUCI	Ez 37,15-19.22- 23.24b	<i>Iz Koreje</i>	<i>Marseilles (Francuska)</i>
2010.	VI STE TOMU SVJEDOCI	Lk 24	<i>Iz Škotske</i>	<i>Glasgow (Škotska)</i>
2011.	BIJAHU POSTOJANI U NAUKU APOSTOLSKOM, U ZAJEDNIŠTVU, LOMLJENJU KRUHA I MOLITVAMA	Dj 2,42-47	<i>Iz Jeruzalema</i>	<i>Saydnaya (Sirija)</i>
2012.	SVI ĆEMO SE IZMIJENITI POBJEDOM GOSPODINA NAŠEGA ISUSA KRISTA	1 Kor 15,51-58	<i>Iz Poljske</i>	<i>Varšava (Poljska)</i>
2013.	S ČIME ĆU DOĆI PRED GOSPODINA	Mih 6,6-8	<i>Iz Indije</i>	<i>Bangalore (Indija)</i>
2014.	ZAR JE KRIST RAZDIJELJEN?	1 Kor 1,1-17	<i>Iz Kanade, Pierrefonds</i>	<i>Villa Saint Martin</i>

¹⁰ CCEE je kratica, tj. vrsta skraćenice, od latinskog naziva *Concilium Conferentiarum Episcoporum Europae*, na hrvatskom jeziku *Vijeće europskih biskupskih konferencija* (doslovno: *Vijeće konferencija biskupa Europe*) koje 2025. godine, okuplja 39 rimokatoličkih članica.

¹¹ CEC je skraćenica od engleskog naziva *Conference of European Churches*, na hrvatskom jeziku *Konferencija europskih crkava*, koja 2025. godine okuplja 115 crkava pravoslavne, protestantske i anglikanske tradicije.

2015.	KAŽE JOJ ISUS: DAJ MI PITI!	Iv 4,1-42	<i>Iz Brazila</i>	<i>São Paulo</i>
2016.	POZVANI NAVIJEŠTATI SILNA DJELA GOSPODNJA	Usp. 1 Pt 2,9-10	<i>Ekumenska skupina iz Latvije</i>	<i>Riga (Latvija)</i>
2017.	POMIRENJE – LJUBAV NAS KRISTOVA OBUZIMA	Usp. 2 Kor 5,14-20	<i>Ekumenska skupina iz Njemačke</i>	<i>Wittemberg (Njemačka)</i>
2018.	DESNICA TVOJA, GOSPODINE, SNAGOM SE PRODIČI	Izl 5,1-21	<i>Karibi</i>	<i>Nassau (Bahami)</i>
2019.	TEŽI ZA SAMOM ZA PRAVDOM	Pnz 16,11-20	<i>Indonezija</i>	<i>Jakarta</i>
2020.	ISKAZIVAHU NAM NESVAKI- DAŠNJE ČOVJEKOLJUBLJE	Dj 27,18-28,10	<i>Malta</i>	<i>Tal-Virtù, Rabat (Malta)</i>
2021.	OSTANITE U MOJOJ LJUBAVI I DONOSIT ĆETE MNOGO RODA	Iv 15,1-17	<i>Švicarska</i>	<i>Zajednica Grandchamp (Neuchâtel)</i>
2022.	VIDJESMO GDJE IZLAZI ZVIJEZDA NJEGOVA PA MU SE DOĐOSMO POKLONITI	Mt 2,1-12	<i>Online-susret Vijeća crkava Bliskog istoka</i>	<i>Bejrut (Libanon)</i>
2023.	UČITE SE DOBRIM DJELIMA: PRAVDI TEŽITE	Iz 1,12-18	<i>Vijeće Crkava Minnesote</i>	<i>Minnesota (SAD)</i>
2024.	LJUBI GOSPODINA BOGA SVOJE- GA... I SVOGA BLIŽNJEGA KAO SEBE SAMOGA	Lk 10,25-37	<i>Ekumenska skupina iz Burkin Faso (Afrika)</i>	<i>Burkina Faso (i zajednica Chemin Neuf)</i>
2025.	VJERUJEŠ LI OVO?	Iv 11,17- 27	<i>Zajednica samostana Bose</i>	<i>Bose (Sjeverna Italija)</i>
2026.	JEDNO TIJELO I JEDAN DUH – KAO ŠTO STE I POZVANI NA JEDNU NADU SVOG POZIVA!	Ef 4,1-13	<i>Ekumenska skupina kršćana iz Armenije</i>	<i>Ečmiadzin (Armenija)</i>

KLJUČNI DATUMI IZ POVIJESTI SVJETSKE MOLITVENE OSMINE

- Oko 1740. U Škotskoj se pojavljuje pentekostalni pokret, povezan sa Sjevernom Amerikom, čiji je poziv na obnovu vjere uključivao molitve za sve Crkve i sa svim Crkvama.
- 1820. Vlač. James Haldane Stewart objavljuje *Naznake za sveopće jedinstvo kršćana u obliku izljeva Duha – Hints for the Outpouring of the Spirit*.
- 1840. Vlač. Ignatius Spencer, obraćenik u katoličanstvo, predlaže *Savez molitve za jedinstvo*.
- 1867. Prva Konferencija anglikanskih biskupa u Lambethu u Uvodu završne Rezolucije naglašava potrebu molitve za jedinstvo.
- 1894. Papa Lav XIII. potiče praksu *Molitvene osmine za jedinstvo* u okviru blagdana Duhova (Pedesetnice).
- 1908. Prvo održavanje molitvene *Osmine za jedinstvo Crkve* u siječanjskom terminu i na današnji način, na poticaj anglikanca vlač. Paula Wattsona, koji je potom prihvatio puno sakramentalno zajedništvo u Katoličkoj Crkvi.
- 1926. Pokret *Vjera i ustrojstvo* počinje objavljivati *Prijedloge za Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana* u terminu uoči Duhova.
- 1935. U Francuskoj se katolički svećenik Paul Couturier zauzima za *Sveopći tjedan (osminu) molitve za jedinstvo kršćana* baziran na inkluzivnoj zajedničkoj molitvi za »jedinstvo koje Krist želi, sredstvima kojima On želi«.
- 1941. Odbor *Vjera i ustrojstvo* premješta termin na siječanjski, kako bi se podudarao s ranijom katoličkom inicijativom, da bi kršćani obiju grana mogli moliti u isto vrijeme godine.
- 1958. Ekumenski centar *Kršćansko jedinstvo* iz Liona u Francuskoj počinje materijale za *Tjedan molitve* u suradnji s Povjerenstvom *Vjera i ustrojstvo* Ekumenskog vijeća crkava.
- 1960. 5. lipnja, papa Ivan XXIII. osniva »Tajništvo za jedinstvo kršćana« kao pripravnu komisiju za Drugi vatikanski sabor.
- Papa Pavao VI. i Patrijarh Atenagora I. u Jeruzalemu, mole zajedno Isusovu molitvu »da svi budu jedno« (Iv 17,21).
- 1964. *Dekret o ekumenizmu* Drugoga vatikanskog sabora ističe da je molitva duša ekumenskog pokreta i potiče obilježavanje *Tjedna molitve za jedinstvo*.
- 1966. Povjerenstvo *Vjera i ustrojstvo* Ekumenskog vijeća crkava i *Tajništvo za jedinstvo kršćana* (od 1988. *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana* i od 2022. *Dikasterij za promicanje jedinstva kršćana*) odlučuju zajedno pripravljeni službeni tekst za *Molitvenu osminu*.
- 1968. Prvi puta je molitva za jedinstvo kršćana slavljena na temelju teksta kojeg su zajednički pripremili *Vjera i ustrojstvo* i *Tajništvo za promicanje jedinstva kršćana* (od 1988. *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana* i od 2022. *Dikasterij za promicanje jedinstva kršćana*).
- 1975. Prvi puta se molitva za jedinstvo slavi na temelju nacrt teksta kojeg je pripremila jedna lokalna ekumenska skupina: početni nacrt te je godine načinila ekumenska skupina iz Australije.
- 1988. Materijali za *Molitvenu osminu za jedinstvo* korišteni su na uvodnom bogoslužju prigodom osnutka *Kršćanskog saveza Malezije*, tijela koje povezuje veće kršćanske skupine u toj zemlji.

- 1994. Tekst za 1996. godinu pripravljen je u suradnji s laičkim ekumenskim Udrugama kršćanske mladeži: Kršćanskom udrugom muške mladeži (YMCA) i Kršćanskom udrugom ženske mladeži (YWCA).
- 2001. Dana 22. travnja, čelnici Vijeća europskih biskupskih konferencija (*CCEE*) i Konferencije europskih crkava (*CEC*) u Strassburgu potpisali *Ekumensku povelju (Charta oecumenica)* koja u drugom poglavlju, br. 5, pod naslovom *Zajednički moliti* potiče »da se molitvom i bogoslužjem produbi duhovno zajedništvo između Crkava i moli za vidljivo jedinstvo Crkve Kristove«, ali i realistički konstatira: »U nekim Crkvama postoje rezerve naspram zajedničkih ekumenskih molitvi. No mnoga ekumenska bogoslužja, zajedničke pjesme i molitve, naročito Očenaš, obilježavaju našu kršćansku duhovnost.«
- 2004. *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana* (Katolička Crkva) i Povjerenstvo *Vjera i ustrojstvo* Ekumenskog vijeća crkava (*WCC*) postižu sporazum koji veoma koristi jačanju suradnje, da će materijale za *Molitvenu osminu za jedinstvo* u engleskoj i francuskoj inačici biti zajednički i pripreman i objavljivan.
- 2008. U cijelom svijetu je obilježena stoljetnica *Molitvene osmine za jedinstvo kršćana*.
- 2010. U Edinburgu i drugdje u svijetu obilježena stoljetnica Misijske konferencije, koju neki uzimaju kao početak suvremenog ekumenskog pokreta.

ZNAČAJNIJI DATUMI IZ NAŠE EKUMENSKE I MEĐURELIGIJSKO-DIJALOŠKE BAŠTINE

- 1617.-1683. U Hrvatskoj i drugim europskim zemljama živi i djeluje svećenik Juraj Križanić, erudita, koji zalazeći se za pomirenje i sjedinjenje katolika i pravoslavnih na za ono vrijeme neuobičajeno tolerantan način postaje rani preteča suvremenog ekumenizma.
- 1815.-1905. U Hrvatskoj živi i djeluje Josip Juraj Strossmayer, biskup đakovački ili bosanski i srijemski, preteča suvremenog ekumenizma, čije je zalaganje za pomirenje i jedinstvo crkava vidljivo i iz posvetnog natpisa iznad glavnih ulaznih vrata katedrale-bazilike koju je podigao u Đakovu: »Slavi Božjoj, jedinstvu crkava, slogi i ljubavi naroda svoga«.
- 1851. Mariborski biskup Anton Martin Slomšek utemeljio *Bratovštinu sv. Ćirila i Metoda* s namjerom promicanja *ćirilometodskog pokreta* i molitve za sjedinjenje pravoslavnih i katolika na hrvatskom i slovenskom prostoru.
- 1896. U Zagrebu počinje izlaziti časopis '*Balkan*' – *jedinstvu i bratskoj slozi* kojega je pokrenuo *papinski komesar* za uniju na Balkanu sarajevski nadbiskup Josip Stadler i kojemu je glavni urednik sveučilišni profesor A. Breščenski, a suradnici su među ostalim ljubljanski biskup A. B. Jeglič, križevački vladika J. Drohobeczky i A. Jagatić (časopis prestaje izlaziti 1903.).
- 1924. Generalni vikar zagrebačke nadbiskupije, Dominik Premuš, tekstom *Svjetska molitvena oktava*, objavljenom u *Katoličkom listu*, br. 2 od 10. siječnja 1924., godište 75/1924., na str. 24., poziva na sudjelovanje u molitvi za jedinstvo tijekom Svjetske molitvene osmine, uz preporuku nadbiskupa Antuna Bauera i biskupa Dionizija Njaradija.
- 1927. U kronici osječkog kapucinskog samostana zabilježeno da je u samostanskoj crkvi održana »svjetska oktava molitvena pro unione omnium catholicorum et acatholicorum«, sukladno tadašnjim crkvenim zakonima i običajima (monokonfesionalne naravi).
- 1962. Hrvatski benediktinac Martin Kirigin u časopisu *Služba Božja* (br. 4) objavljuje članak *Što je irenizam?* u kojemu potiče na zaživljavanje ekumenizma na našim prostorima.
- 1964. Peteročlano izaslanstvo bogoslova, studenata *Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu*, posjećuje 15.-17. veljače *Pravoslavni bogoslovski Fakultet u Beogradu*, i također, uzvratno, peteročlano izaslanstvo studenata *Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta u Beogradu* posjećuje 8.-9. ožujka zagrebačku bogoslovi-ju i *Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu*.
- 1964. Đakovački biskup mons. Stjepan Bauerlein osniva *Dijecezanski odbor za sjedinjenje crkava*, u čijem su sastavu predsjednik Rudolf Šverer, tajnik Ćiril Kos i još četiri člana.
- 1966. Zadnjeg dana Molitvene osmine, 25. siječnja, biskup Frane Franić, u splitskoj katedrali održao ekumensku molitvu za jedinstvo s predstavnicima Srpske Pravoslavne Crkve u Dalmaciji.
- 1966. Izlazi prvi broj ekumenskog biltena *Poslušni Duhu*.
- 1967. u Zagrebu objavljen hrvatski prijevod *Ekumenskog direktorija*.
- 1967. Biskupska Konferencija osniva *Biskupsku komisiju za ekumenizam*, na čelu s kardinalom Franjom Šeperom kao predsjednikom i prof. dr. sc. Tomislavom Šagi-Bunićem kao tajnikom, koja je 1970. preimenovana u *Vijeće za ekumenizam BKJ*.
- 1967. Susret kardinala Franje Šepera i vrhovnog starješine muslimana u SFRJ reis-ul-uleme Hadži Sulejmana ef. Kemura, 14. rujna, u Zagrebu.
- 1968. Susret najviših crkvenih izaslanstava predvođenih kardinalom Franjom Šeperom i patrijarhom Germanom, 26. lipnja u Srijemskim Karlovcima.

- 1968. U kapucinskoj crkvi u Osijeku se počinju organizirati ekumenske molitve i susreti svećenika i vjernika različitih kršćanskih crkava i zajednica grada i okolice (multikonfesijske i interkonfesijske naravi).
- 1974. Biskupska konferencija upućuje »*Pastirski poziv svim članovima Katoličke Crkve u Jugoslaviji na oživljavanje ekumenskog Duha i nastojanja*«.
- 1974. Na *Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu* osnovana katedra ekumenske teologije.
- 1974. U Mariboru se od 23. do 26. rujna održao Prvi od kasnijih osam *Međufakultetskih ekumenskih simpozija*, na kojima su svake druge godine sudjelovali *Katolički Bogoslovni fakultet u Zagrebu*, *Teološka fakulteta iz Ljubljane* i *Pravoslavni bogoslovski fakultet u Beograd* (KBF u Zagrebu nije sudjelovao na devetom, zadnjem simpoziju).
- 1975. Na proslavi Dana *Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta u Beogradu* sudjelovali i izaslanici *Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu*.
- 1975. U Beogradu se, povodom pedesete obljetnice postojanja beogradske nadbiskupije, 22. studenog 1975. susreću zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić i srpski patrijarh German.
- 1984. Biskupska konferencija objavljuje dokument *Pastoralne upute o brakovima među kršćanima različitih vjeroispovijesti*.
- 1984. U Zagrebu, u kontekstu priprave za Nacionalni Euharistijski kongres, započinje prakticiranje Molitvene osmine na način postaja u crkvama i bogoslužnim prostorima u gradu nazočnih konfesija: Katoličke, Pravoslavne, Evangeličke i Baptističke. On se, uz povremena odstupanja u pogledu crkava sudionica, ustalio sve do danas.
- 1985. Povodom 1100. obljetnice smrti sv. Metoda Biskupska konferencija objavljuje dokument *Sveti Metod – apostol i učitelj Slavena*.
- 1985. U Zagrebu održan 14. interkonfesijski susret redovnica Katoličke Crkve, te pravoslavnih, evangeličkih i reformiranih crkava.
- 1985. Fakultetsko vijeće Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, na sjednici 14. prosinca, ustanovljuje *Institut za ekumensku teologiju i dijalog*.
- 1985. Susret kardinala Franje Kuharića sa srpskim patrijarhom Germanom 25. svibnja, povodom 200. obljetnice pravoslavne crkve u Karlovcu.
- 1987. Kardinal Kuharić 16. veljače posjećuje srpskog patrijarha Germana u Beogradu, a navodi se da je to bio njihov sedmi međusobni susret.
- 1991. Susreti najviših crkvenih izaslanstava predvođenih kardinalom Franjom Kuharićem i srpskim patrijarhom Pavlom, prvo 7. svibnja u Srijemskim Karlovcima, a potom i 24. kolovoza u Slavonskom Brodu.
- 1992. Susret najviših crkvenih izaslanstva predvođenih kardinalom Franjom Kuharićem i srpskim patrijarhom Pavlom, 23. rujna, u Ekumenskom institutu u Bosseyu kraj Ženeve.
- 1992. Ekumenski i međureligijski susret izaslanstva predvođenih vrhbosanskim nadbiskupom Vinkom Puljićem, srpskim patrijarhom Pavlom i reis-ul-ulemom hadži efendijom Jakubom Selimoskim, 24.-26. studenog, u Ermatingenu i Zürichu.
- 1994. Susret kardinala Franje Kuharića i nadbiskupa vrhbosanskog Vinka Puljića sa srpskim patrijarhom Pavlom i ruskim patrijarhom Aleksejem II., 17. svibnja 1994., u Sarajevu.
- 1997. U Zagrebu je 23. siječnja održan prvi Susret visokih predstavnika crkava u Hrvatskoj, na kojem je među ostalim osnovan *Ekumenski koordinacijski odbor crkava u Hrvatskoj* (EKOCUH) kao

interkonfesionalno radno tijelo u kojem surađuju Katolička, Srpska Pravoslavna, Evangelička, Reformirana, Baptistička i Evanđeoska Crkva.

- 1998. Prvi poratni susret Komisija za dijalog Hrvatske biskupske konferencije i Svetog arhijerejskog sabora Srpske pravoslavne Crkve, 18. studenog, u Zagrebu.
- 2001. U Zagrebu, 5. veljače, održan prvi od ukupno devet do 2021. održanih multilateralnih međureligijskih susreta visokih predstavnika vjerskih zajednica u Hrvatskoj, na kojima uz visoke predstavnike kršćanskih crkava u Hrvatskoj sudjeluju i predstavnici židovske i islamske vjerske zajednice.
- 2006. Obnovljena dugogodišnja praksa uzajamnog pohađanja izaslanstava *Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* i *Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Beogradu* povodom Dana Fakulteta.
- 2006./2007. U Zagrebu se održava *Europski susret mladih* kao postaja »Hodočašća povjerenja na zemlji«, kojega je pokrenula ekumenska zajednica iz Taizéa.
- 2007./2008. Odlukama nadležnih fakultetskih vlasti na *Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu* i na *Pravoslavnom bogoslovskom fakultetu Univerziteta u Beogradu* pojedine teološke kolegije na oba fakulteta započinju zajedno predavati katolički i pravoslavni profesori.
- 2014. U Mariboru, od 16. do 18. listopada, uz sudjelovanje i *Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, održan »Međunarodni ekumenski simpozij *Teologija u dijalogu*«, povodom 40. godišnjice prvog međufakultetskog ekumenskog simpozija 1974. godine.
- 2019. Susret svih petorice episkopa Srpske pravoslavne Crkve u Hrvatskoj i petorice predstavnika Hrvatske biskupske konferencije na čelu s predsjednikom Želimirom Puljićem održan je 17. siječnja 2019. u Požegi, na kojem je usvojena značajna i zapažena zajednička Izjava.
- 2019. Povodom Dana sjećanja na žrtve holokausta (Jom Hašoa), prva zajednička molitva četvorice predstavnika vjerskih zajednica u Hrvatskoj održana je 2. svibnja u Jasenovcu i na njoj su sudjelovali glavni rabin Židovske vjerske zajednice Bet Israel u Hrvatskoj Kotel Da-Don, mitropolit zagrebačko-ljubljanski Porfirije Perić, požeški biskup Antun Škvorčević, te muftija Aziz ef. Hasanović, predsjednik Mešihata islamske zajednice u Republici Hrvatskoj.
- 2020. U zagrebačkoj katedrali, 19. siječnja, na ekumenskoj molitvi, uz sudjelovanje kardinala Josipa Bozanića (Katolička Crkva), mitropolita Porfirija Perića (Srpska pravoslavna Crkva), protojereja stavrofora Kirka Velinskog (Makedonska pravoslavna Crkva), biskupa Branka Berića (Evangelička /luteranska/ Crkva), biskupa Petera Sena (Reformirana kršćanska kalvinska Crkva i pastora Ivice Horvata (Baptistička Crkva), sudjeluju i predsjednik Komisije biskupskih konferencija Europske unije (COMECE-a) kardinal Jean-Claude Hollerich i predsjednik Konferencije europskih Crkava (KEK-a) pastor Christian Krieger sa delegacijama koje predvode.
- 2020. U zagrebačkim Remetama, dana 3. listopada, u povodu globalne ekumenske inicijative »Vrijeme stvorenog«, održan je prvi Ekumenski glazbeno-molitveni susret »Za očuvanje planeta Zemlje i zdravlja ljudi«, u organizaciji Povjerenstva Zagrebačke nadbiskupije za ekumenizam i dijalog i Udruge za očuvanje planeta »I stvori Bog zemlju«, uz sudjelovanje predmolitelja iz pet kršćanskih crkava zagrebačkog područja: Katoličke, Srpske pravoslavne, Evangeličke (luteranske), Reformirane kršćanske kalvinske i Baptističke Crkve. Do godine 2025. Takvi susreti otada su održavani svake godine i do 2025. godine ukupno ih je održano šest.
- 2021. U Zagrebu, dana 10. prosinca, u organizaciji Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održan *Međunarodni znanstveni ekumenski simpozij »Dvadeseta obljetnica Ekumenske povelje«* na kojem je sudjelovalo 11 predavača sa 10 teoloških fakulteta i visokoškolskih ustanova, iz pet europskih zemalja (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija, Slovenija i Njemačka), iz triju kršćanskih tradicija (katoličke, pravoslavne i reformacijske).

• 2024., 21. siječnja, središnjim ekumenskim molitvenim slavljem za jedinstvo kršćana, u Bogoslužnom prostoru bl. Alojzija Stepinca u Zagrebu, obilježena je četrdeseta obljetnica Molitvene osmine za jedinstvo kršćana u gradu Zagrebu na način višekonfesijskih postaja. Bogoslužje je predvodio požeški biskup Antun Škvorčević, predsjednik Biskupske komisije Hrvatske biskupske konferencije za ekumenizam uz sudjelovanje visokih predstavnika pet kršćanskih zajednica. Uz biskupa Škvorčevića u molitvenom slavlju su sudjelovali episkop Buenos Airesa i administrator Zagrebačko-ljubljanske mitropolije Kiril Bojović, biskup Evangeličke (luteranske) Crkve Branko BeriĆ, biskup Reformirane Kršćanske Kalvinske Crkve Péter Szenn; protojerej stavrofor Make-donske Pravoslavne Crkve – Ohridske Arhiepiskopije o. Kirko Velinski te starješina Baptističke Crkve Momir Blažek. U zajedničkoj molitvi za jedinstvo kršćana sudjelovali su također: apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj msgr. Giorgio Lingua, prvi tajnik Nuncijature msgr. Alvaro Ernesto Isurieta Y Sea, generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije preč. Krunoslav Novak, kanonik Prvostolnog kaptola zagrebačkog i rektor Katedrale preč. Zlatko Koren, Predsjednik Povjerenstva Zagrebačke nadbiskupije za ekumenizam i dijalog preč. Marijan Franjčić, tajnik istoga Povjerenstva o. Jure Zečević, OCD i drugi članovi Povjerenstva, kanonik Prvostolnog kaptola zagrebačkog preč. Zvonimir Sekelj, redovnice i redovnici, bogoslovi i sjemeništarc i brojni drugi vjernici. Za liturgijsko pjevanje skrbio je zbor koralista zagrebačke Katedrale pod ravnanjem mo. Miroslava Martinjaka. Molitveno slavlje izravno su prenosili Hrvatska televizija i Hrvatski radio te Hrvatski katolički radio. Ovo središnje ekumensko molitveno bogoslužje Hrvatske biskupske konferencije organiziralo je Povjerenstvo Zagrebačke nadbiskupije za ekumenizam i dijalog.¹²

Doradio: Jure Zečević, OCD

¹² Valja imati u vidu da kod popisa ove naravi nije moguće pobrojiti niti sva niti najznačajnija zbivanja i da je riječ o izboru kod kojega je nemoguće izbjeći nepotpunost i subjektivnost (*fusnota: JZ*).

POPIS ČLANOVA I KONZULTORA DIKASTERIJA ZA PROMICANJE JEDINSTVA KRŠĆANA

ČLANOVI

Kardinali

Nj. Eminencija Peter Kodwo Appiah Turkson
 Nj. Eminencija Rainer Maria Woelki
 Nj. Eminencija Vincent Gerard Nichols
 Nj. Eminencija John Atcherley Dew
 Nj. Eminencija Joseph William Tobin, CSsR
 Nj. Eminencija Anders Arborelius, OCD
 Nj. Eminencija Mario Grech
 Nj. Eminencija Paulo Cezar Costa
 Nj. Eminencija Claudio Gugerotti
 Nj. Eminencija Pierbattista Pizzaballa, OFM
 Nj. Eminencija Víctor Manuel Fernández

Poglavari Crkava

Njegova Blaženost Sviatoslav Shevchuk, Veliki nadbiskup Kijivsko-Halički

Nadbiskupi i biskupi

Nj. Eksc. mons. Stanislav Hočevár, SDB, nadbiskup emeritus Beograda
 Nj. Eksc. mons. Bruno Forte, nadbiskup Chieti-Vasto
 Nj. Eksc. mons. Hyginus Kim Hee-joong, nadbiskup emeritus Gwangju
 Nj. Eksc. mons. Zbignevs Stankevičs, nadbiskup Rige
 Nj. Eksc. mons. Donald Joseph Bolen, nadbiskup Regine
 Nj. Eksc. mons. Rodolfo Valenzuela Núñez, biskup Vere Paza
 Nj. Eksc. mons. Johan Jozef Bonny, biskup Antwerpena
 Nj. Eksc. Paul Rouhana, OLC, titulirani biskup Antarada i pomoćni biskup Joubbé, Sarba i Jounieh maronita
 Nj. Eksc. mons. Bertram Johannes Meier, biskup Augsburga

KONZULTORI

Nj. Eksc. Giorgio Demetrio Gallaro, nadbiskup emeritus Piana degli Albanesi
 Nj. Eksc. Michel Jalakh, O.A.M.
 Mons. Piero Coda
 Mons. Marco Gnani
 Mons. Armando Matteo
 vlč. Hector Scerri
 vlč. Angelo Maffei
 vlč. P. William Henn, OFM Cap.
 vlč. P. George Augustin, SAC

vlč. P. D. Thomas Pott, OSB
 vlč. P. Aimable Musoni, SDB
 vlč. Michael Shin Joeng-Hun
 vlč. Fernando Rodríguez Garrapucho
 o. Franck Lemaître, OP
 o. Jorge Alejandro Scampini, OP
 vlč. Milan Žust
 s. Maria Ko Ha-Fong, FMA
 prof. Eva-Maria Faber
 prof. Barbara Hallensleben
 prof. Wolfgang Thönissen
 prof. Dietmar W. Winkler

POVJERENSTVO ZA VJERU I USTROJSTVO EKUMENSKOG VIJEĆA CRKAVA

Povjerenstvo za vjeru i ustrojstvo potječe iz *Pokreta za vjeru i ustrojstvo* (engl. *Faith and Order*), čiji se počeci vežu uz poticaj *Svjetske misijske konferencije* u Edinburghu 1910., a koji je kao trajni međunarodni pokret uobličen na konferencijama u Lausannei 1927. i Edinburghu 1937. Pri osnutku *Ekumenskog vijeća Crkava* 1948. taj je pokret institucionaliziran kao njegova sastavnica pod imenom *Povjerenstvo za vjeru i ustrojstvo Ekumenskog vijeća Crkava* (engl. *Faith and Order Commission of the World Council of Churches*), koje pod tim imenom djeluje i danas.

Povjerenstvo ima ukupno 120 članova iz različitih kršćanskih crkava, tradicija i kulturnih sredina, čije članove imenuju njihove vlastite crkve, članice *Ekumenskog vijeća Crkava*. Premda Rimokatolička Crkva nije članica *Ekumenskog vijeća crkava*, u *Povjerenstvo za vjeru i ustrojstvo* od 1968. godine punopravno je uključeno i 10 % katoličkih članova, dakle njih 12.

Službenim članom *Povjerenstva* ili suradnikom uključenim u njegov rad, od 1968. godine do danas, bio je cijeli niz istaknutih katoličkih teologa i crkvenih autoriteta, redovnika, svećenika, biskupa, kardinala i vjernika laika. Kao primjer spominjemo samo neke od njih: – dominikanac Jean-Marie Tillard, OP (1927.-2000.) koji je, među ostalim, bio i izabrani potpredsjednik *Povjerenstva za vjeru i ustrojstvo*; – isusovac kardinal Avery Dulles, SJ (1918.-2008.); – tajnik *Papinskoga vijeća za promicanje jedinstva kršćana* biskup Pierre François Marie Joseph Duprey (1922.-2007.); – dužnosnik *Papinskoga vijeća (Dikasterija) za promicanje jedinstva kršćana* i autor brojnih radova o katoličkom sudjelovanju u *Povjerenstvu za vjeru i ustrojstvo* mons. John A. Radano (1938.-2025.); – suradnik *Povjerenstva*, ekumenski teolog i autor analiza o katoličkom doprinosu *Povjerenstvu* Jeffrey Gros, FSC (1938.-2013.); – katolički ekleziolog nadbiskup talijanske nadbiskupije Chieti-Vasto mons. Bruno Forte (1950.–); – ekumenski teolog i ekleziolog, profesor na *Papinskom sveučilištu Gregoriana* u Rimu, aktualni konzultor *Dikasterija za promicanje jedinstva kršćana* i katolički član *Povjerenstva* u novijim mandatima, redovnik kapucin fra William Henn, OFM Cap., itd.

Povjerenstvo se, kako sam naslov sugerira, bavi doktrinarnim teološkim pitanjima, osobito onima koja se odnose na razumijevanje sadržaja vjere i ustrojstva Crkve u kršćanskim zajednicama, na ekleziologiju, službe u Crkvi i sakramentalni život, pri svemu tome nastojeći prevladati podjele i promicati vidljivo jedinstvo Crkve Kristove, među ostalim i tako što, zajedno s rimokatoličkim *Dikasterijem za promicanje jedinstva kršćana*, od 1968. svake godine priprema materijale za siječanjsku *Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana*.

Jure Zečević, OCD